

2019:APHC:23367

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానము

ఎ.ఎస్.నెం.1858 ఆఫ్ 1994

మధ్య:

#1. తాయ్ హేమలతమ్మ W/o స్వర్ణీయ శ్రీరామమూర్తి, ఆర్/ఓ. ఎదురుగా: రెండో పట్టణ పోలీస్ స్టేషన్, మెయిన్రోడ్డు, రాజమండ్రి & తదితరాలు.

అప్పీలుదారులు

మరియు

- \$ 1. తాయ్ వెంకట రమణ (మరణం) ప్రతి ఎల్.ఆర్.ఎస్.
- 2. తాయ్ కృష్ణారావు, S/o దివంగత శ్రీరామమూర్తి, అసిస్టెంట్ డివిజనల్ ఇంజనీర్, ఏపీఎస్ఈబీ, విద్యుత్ సౌధ, హైదరాబాద్.
- 3. తాయ్ సుబ్బారావు, అసిస్టెంట్ ఇంజనీర్, విజయవాడ ధర్మల్ విద్యుత్ కేంద్రం, ఏపీఎస్ఈబీ, ఇబ్రహీంపట్నం
- 4. తాయీ రామ మణి వెంకటరమణ, ఇనాం, హైదరాబాద్.
- 5. తాయ్ శ్రీరామ్, వెంకట రమణ, విద్యార్థి, హైదరాబాద్.
- 6. తాయ్ హేమ, వెంకట రమణ, విద్యార్థి, హైదరాబాద్.
- 7. తాయ్ శ్రీలక్ష్మి, విద్యార్థిని, హైదరాబాద్.

(ప్రతిస్పందకులు 6 మరియు 7 మైనర్లు, వారి తల్లి మరియు సంరక్షకుడు 4వ ప్రతిస్పందకుడు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నారు)

---ప్రతిస్పందకులు

తీర్పు వెలువరించిన తేదీ : 24.10.2019

గౌరవనీయ జస్టిస్ ఎం.వెంకట రమణ

2019:APHC:23367

1. స్థానిక వార్తాపత్రికల రిపోర్టర్లు

అవును/కాదు

తీర్పులు చూసేందుకు అనుమతించవచ్చా?

2. తీర్పు కాపీలను అని మార్క్ చేయవచ్చా?

అవును/కాదు

లా రిపోర్టర్లు/జర్నల్స్ కు:

3. ఫెయిర్ కాపీని చూడాలని లార్జిస్ట్ కోరుకుంటుందా అవును/కాదు

తీర్పు గురించి?

2019:APHC:23367

*ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉన్నత న్యాయస్థానము

*గౌరవనీయ జస్టిస్ ఎం.వెంకట రమణ

+ఎ.ఎస్.నెం.1858 ఆఫ్ 1994

% 24.10.2019

మధ్య:

#1. తాయ్ హేమలతమ్మ W/o స్వర్ణీయ శ్రీరామమూర్తి, ఆర్/ఓ. ఎదురుగా: రెండో పట్టణ పోలీస్ స్టేషన్, మెయిన్రోడ్డు, రాజమండ్రి & తదితరాలు.

అప్పీలుదారులు

మరియు

- \$ 1. తాయ్ వెంకట రమణ (మరణం) ప్రతి ఎల్.ఆర్.ఎస్.
2. తాయ్ కృష్ణారావు, S/o దివంగత శ్రీరామమూర్తి, అసిస్టెంట్ డివిజనల్ ఇంజనీర్, ఏపీఎస్ఈబీ, విద్యుత్ సౌధ, హైదరాబాద్.
3. తాయ్ సుబ్బారావు, అసిస్టెంట్ ఇంజనీర్, విజయవాడ ధర్మల్ విద్యుత్ కేంద్రం, ఏపీఎస్ఈబీ, ఇబ్రహీంపట్నం
4. తాయీ రామ మణి వెంకటరమణ, ఇనాం, హైదరాబాద్.
5. తాయ్ శ్రీరామ్, వెంకట రమణ, విద్యార్థి, హైదరాబాద్.
6. తాయ్ హేమ, వెంకట రమణ, విద్యార్థి, హైదరాబాద్.
7. తాయ్ శ్రీలక్ష్మి, విద్యార్థిని, హైదరాబాద్.

(ప్రతిస్పందకులు 6 మరియు 7 మైనర్లు, వారి తల్లి మరియు సంరక్షకుడు 4వ ప్రతిస్పందకుడు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నారు)

---ప్రతిస్పందకులు

!పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది : శ్రీ సి.హెచ్.ధనుంజయ

2019:APHC:23367

^ప్రతివాదుల తరపు న్యాయవాది : పి.దుర్గాప్రసాద్

<GIST :

>HEAD NOTE:

? Cases referred:

1. AIR 1965 SC 271
2. (1974) 1 SCC 3
3. (2007) 6 SCC 100
4. (2015) 15 SCC 556
5. AIR 2019 SC 2918
6. (1980) 3 SCC 72
7. (2004) 7 SCC 233
8. (2008) 7 SCC 716
9. 2001 (4) ALD 641
- 10.1993 (3) ALT 51
- 11.AIR 1995 SC 2145
- 12.(2005) 6 SCC 441

గౌరవనీయ జస్టిస్ ఎం.వెంకట రమణ

ఎ.ఎస్.నెం.1858 ఆఫ్ 1994

తీర్పు:

పశ్చిమగోదావరి జిల్లా నర్సాపురంలోని సబార్డినేట్ జడ్జి కోర్టులో 01.08.1994 నాటి "ఓఎస్ నెం.36 ఆఫ్ 1984" లోని డిక్రీ మరియు తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా ఈ అప్పీలుకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది.

2. ప్రతివాదులు అప్పీలుదారులు.

3. 1 నుంచి 3 మంది ప్రతివాదులు తమ విభజనను నిర్దేశిస్తూ ఫ్లెయింట్ షెడ్యూల్ ఆస్తులను ఏడు పేర్లుగా విభజించాలని, వారందరికీ రెండు వాటాలను కేటాయించాలని, పిటిషనర్లకు ఒక వాటాను కేటాయించాలని దావా వేశారు. ఇకపై 'సూట్ ల్యాండ్స్'గా పేర్కొనబడే ఫ్లెయిన్ షెడ్యూల్ ప్రాపర్టీలను ఫ్లెయిన్ షెడ్యూల్ లో ఈ క్రింది విధంగా వివరించారు:

జిల్లా : పశ్చిమ గోదావరి

తాలూకా : నర్సాపూర్

ఊరు : తుందురు

1. ఆర్.ఎస్.నెం.631 పూర్తి పరిధి : ఏసీ.9.68 సెంట్లు

2. ఆర్.ఎస్.నెం.635 పూర్తి పరిధి : ఏసీ.4.65 సెంట్లు

3. ఆర్.ఎస్.నెం.636/1,2,3 పూర్తి పరిధి : ఏసీ.6.53 సెంట్లు

4. ఆర్.ఎస్.నెం.637/3 పూర్తి పరిధి : ఏసీ.2.00 సెంట్లు

5. ఆర్.ఎస్.నెం.836/1,2 పూర్తి స్థాయి : ఏసీ.3.32 సెంట్లు.

మొత్తం పరిధి : ఏసీ.26.18 సెంట్లు

4. దావా ప్రతివాదులకు అనుకూలంగా తీర్పు ఇవ్వబడుతుంది. ఎందుకంటే, సూట్ భూముల విభజనకు ఆదేశించడం మరియు మెస్సే లాభాలపై విచారణకు ఆదేశించడం.

5. ఈ అప్పీలుకు పార్టీలు దగ్గరి సంబంధం కలిగి ఉంటాయి. మొదటి పిటిషనర్ శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి సతీమణి. ప్రతివాదులు 1 నుండి 3 మంది వారి కుమారులు, 2 నుండి 4 మంది వారి కుమార్తెలు. పిటిషనర్ నెం.5 పిటిషనర్లు 1 నుంచి 4 వరకు దావా భూములను కొనుగోలు చేయాలని భావిస్తున్నారు.

6. దావా పెండింగ్ లో ఉన్న సమయంలో మొదటి ప్రతివాది మరణించాడు. అతని భార్య, పిల్లలు 4 నుంచి 7 మందిని ప్రతివాదులుగా ట్రయల్ కోర్టులో ప్రవేశపెట్టారు.

7. ఈ అప్పీలు పెండింగ్లో ఉండగా 1, 2, 4, 5 మంది చనిపోయారు. రెండో పిటిషనర్లలో L.Rs 12 నుంచి 14 ఏళ్ల మధ్య ఉన్నారు. 4వ పిటిషనర్ ఎల్ఆర్లు 15 నుంచి 18 ఏళ్ల వరకు ఉంటాయి. 5వ పిటిషనర్ ఎల్ఆర్లు 6 నుంచి 8 వరకు ఉంటాయి. 5వ పిటిషనర్ ట్రయల్ కోర్టులో మాజీ భాగస్వామిగా ఉండి, దావాను ఎదుర్కోవడానికి ఎంచుకోలేదు.

8. క్లుప్తంగా ఫ్లెయింట్ నుంచి చూసిన ప్రతివాదుల విషయం ఇలా ఉంది.

i) రాజమండ్రిలో న్యాయవాదిగా ప్రాక్టీసు చేసిన శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి తరువాత తన ప్రాక్టీసును నర్సాపూర్ కు మార్చారు. ఆయన 17.02.1972 న మరణించారు. తన సోదరులతో ఎటువంటి వివాదాలు తలెత్తకుండా ఉండేందుకు శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి తన డబ్బును వెచ్చించి, తన ప్రయోజనాల కోసం మొదటి బినామీ పేరు మీద సూట్ భూములను కొనుగోలు చేశారు. అతను తన జీవితకాలంలో ఈ భూములను స్వాధీనం చేసుకుని, భూశిస్తు వగైరా చెల్లించి అనుభవించడం కొనసాగించాడు. మొదటి పిటిషనర్ ఎప్పుడూ ఈ భూములను సొంతంగా అనుభవించలేదు లేదా ఎటువంటి భూపన్ను చెల్లించలేదు.

ii) శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి మరణానంతరం మొదటి ప్రతివాదిగా దావా భూములను తుండూరు గ్రామానికి చెందిన శ్రీ బుచ్చి రాజారావుకు 1980 సంవత్సరం

వరకు లీజుకు ఇచ్చారు. అయితే 1వ ప్రతివాది తన అల్లుడు, 4వ పిటిషనర్ భర్త డాక్టర్ ఎం.గంగయ్య సహకారంతో 1980లో లేదా సుమారుగా కౌలుదారును ఖాళీ చేయించి బలవంతంగా సూట్ భూములను స్వాధీనం చేసుకున్నారు. మొదటి అప్పీలుదారు తన కుమార్తెల పట్ల ప్రేమతో ఉండేవాడు మరియు సూట్ భూములను వారికి ఇవ్వాలని అనుకున్నాడు. పిటిషనర్లు కూడా ఈ భూములను విక్రయించడానికి ముందుకొచ్చారు మరియు 5 వ పిటిషనర్ వారి నుండి కొంత భాగాన్ని కొనుగోలు చేయాలనుకున్నారు.

iii) ప్రతివాదులు 06.06.1983న దావా భూములను విభజించాలని, అలాగే 1980 నుంచి లాభాల కోసం 1 నుంచి 4 వరకు పిటిషనర్లకు లీగల్ నోటీసులు జారీ చేశారు. 1 నుంచి 4 వరకు పిటిషనర్లు ఈ లీగల్ నోటీసుకు 12.07.1983న తప్పుడు, నిరాధారమైన ఆరోపణలతో సమాధానం ఇచ్చారు. తన తండ్రి 'స్త్రీధాన'గా అందుబాటులో ఉన్న నిధులతో 1వ పిటిషనర్ ఈ సూట్ భూములను కొనుగోలు చేశారన్న పిటిషనర్ల వాదన అవాస్తవం.

iv) అయితే, మొదటి అప్పీలుదారుడు 30.09.1959 నాటి రిజిస్టర్డ్ సెటిల్మెంట్ డీడ్ను సూట్ భూముల్లో ఏసీ.14.83 సెంటకు సంబంధించి (ఐటమ్ నెం.1, 2) పిటిషనర్లకు అనుకూలంగా 2 నుంచి 4 వరకు అమలు చేశాడు. అదేవిధంగా 13.06.1975న సూట్ భూముల్లో మిగిలిన విస్తీర్ణానికి మరో సెటిల్ మెంట్ డీడ్ ను అమలు చేశారు. 13.06.1975 నాటి ఈ సెటిల్ మెంట్ డీడ్ 1 నుంచి 3 వరకు ప్రతివాదులకు తెలియదు. ఈ రెండు సెటిల్ మెంట్ డీడ్ లు ఎన్నడూ అమలు చేయబడలేదు, లేదా దావా భూములపై 1 నుండి 3 వరకు ప్రతివాదుల వాదనలు మరియు హక్కులను ఓడించడానికి, వాటిని అమలు చేసే హక్కు 1 వ అప్పీలుదారుకు లేదు.

9. 1 నుంచి 3 మంది ప్రతివాదుల వాదనను వ్యతిరేకిస్తూ 1వ పిటిషనర్ లిఖితపూర్వక వాంగ్మూలం దాఖలు చేశారు. దీనిని పిటిషనర్లు 2 నుంచి 4 వరకు ఆమోదించారు.

10. 1వ పిటిషనర్ తన లిఖితపూర్వక వాంగ్మూలంలో క్లుప్తంగా చెప్పిన వివరాలు ఇలా ఉన్నాయి.

i) శ్రీ స్వర్ణీయ మాధవరెడ్డి పురుషోత్తం నాయుడు గారి తండ్రి 1వ పిటిషనర్.. రాజమండ్రిలో ప్రముఖ న్యాయవాదిగా పనిచేసి సంపన్నుడు . శ్రీ స్వర్ణీయ మాధవరెడ్డి

పురుషోత్తం నాయుడుగారు రాజమండ్రిలో ఇంటిని కానుకగా ఇచ్చి మొదటి సంతానానికి 'పసుపుకుంకుమ' కానుకగా ఇచ్చారు. తన తండ్రి ఇచ్చిన 'స్త్రీధానం' వంటి నిధులతో మొదటి పిటిషనర్ తుండూరు గ్రామంలో సూట్ స్థలాన్ని కొనుగోలు చేసి వారి ఆధీనంలో ఉంటూ 'స్త్రీధాన' ఆస్తులుగా కొనసాగిస్తోంది. ఆమె భర్త శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి తన జీవితకాలంలో ఎన్నడూ ఈ ఆస్తులను పొందలేదు, ఆనందించలేదు.

ii) శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి కుటుంబ సభ్యులందరూ సూట్ భూములను 1వ పిటిషనర్ 'స్త్రీధానం'గా భావించారు. శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి జీవిత కాలంలో, ఆమె 30.09.1959 నాటి రిజిస్టర్డ్ సెటిల్మెంట్ డీడ్ను పిటిషనర్లకు అనుకూలంగా అమలు చేసింది, సూట్ భూములలోని 1 మరియు 2 అంశాలకు సంబంధించి వారు అప్పటి నుండి అనుభవిస్తున్నారు. శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి గానీ, ప్రతివాదులు గానీ 1 నుంచి 3 మంది దీనికి సంబంధించి ఎలాంటి అభ్యంతరాలు వ్యక్తం చేయలేదు.

iii) శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి తన జీవితకాలంలో, తన ఆస్తులన్నింటినీ ప్రతివాదులకు 1 మరియు 3 లకు అప్పగిస్తూ రిజిస్టర్డ్ చేయని వీలునామాను అమలు చేశారు మరియు ఆ వీలునామాలో సూట్ భూముల గురించి ప్రస్తావన లేదు. ప్రతివాదులు 1 నుంచి 3 మంది ఎస్టేట్ డ్యూటీ మదింపు కోసం శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి ఎస్టేట్ లో భాగంగా సూట్ భూములను వెల్లడించలేదు. ల్యాండ్ సీలింగ్ యాక్ట్ కింద ఇచ్చిన డిక్లరేషన్లలో ఈ ఆస్తులను తమ భూమిలో భాగంగా ప్రకటించలేదు.

iv) మొదటి అప్పీలుదారుని తన కుమార్తెలు చూసుకోవడంతో, ఆమె 13.06.1975 నాటి రిజిస్టర్డ్ సెటిల్మెంట్ డీడ్ను వారికి అనుకూలంగా అమలు చేసింది, సూట్ భూముల యొక్క ఇతర వస్తువులను 11.85 సెంటల విస్తీర్ణంలో ఆమెకు జీవిత ఆస్తిని వారికి రిజర్వ్ చేసింది. పిటిషనర్లు 1 నుంచి 4 మంది ఈ భూములకు ల్యాండ్ రెవెన్యూ చెల్లించడంతో పాటు ల్యాండ్ సీలింగ్ యాక్ట్ కింద డిక్లరేషన్లలో తమ భూముల్లో భాగంగా దావా భూములను కూడా వెల్లడించారు.

v) శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామ మూర్తి, లేదా ప్రతివాదులు 1 నుంచి 3 మంది ఎప్పుడూ సూట్ భూములను అనుభవించలేదు లేదా భూమి పన్ను చెల్లించలేదు. శ్రీ టుచ్చి రాజారావు, మొదటి ప్రతివాది యొక్క వ్యవసాయ సేవకుడు, అతను ఎప్పుడూ

సూట్ భూములను సాగు చేయలేదు. శ్రీ మల్లల వెంకట నారాయణ అనే వ్యక్తి పర్యవేక్షణలో, శ్రీ అడబాల అప్పారావు ద్వారా 1 నుండి 4 మంది సూట్ భూములను తాను మరణించే వరకు వ్యక్తిగతంగా సాగు చేసుకుంటున్నారు. ప్రతివాదులు 1 నుండి 3 వరకు ఆమెను విడిచిపెట్టిన మొదటి అప్పీలుదారును పట్టించుకోలేదు మరియు ఆమె కుమార్తెలను చూసుకోవడం తప్ప ఆమెకు వేరే మార్గం లేదు.

vi) ప్రతివాదులు 1 నుండి 3 వరకు లీగల్ నోటీసు జారీ చేసినప్పుడు, వారి వాదనను తిరస్కరిస్తూ వారి తరపున తగిన సమాధానం ఇవ్వబడింది. దావా కూడా ఒక దుర్మార్గమైన ప్రయత్నమని, దావా భూములకు సంబంధించి పిటిషనర్లతో పాటు 1 నుంచి 3 మంది సహ యజమానులుగా ఉన్నారనే ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాలేదు. దీంతో వారు విభజన కోసం దావా వేయలేకపోయారు.

11. పై వాదనల ఆధారంగా ట్రయల్ కోర్టు కింది అంశాలను విచారణ కోసం పరిష్కరించింది.

1. ఫ్లెయింట్ షెడ్యూల్ ఆస్తులను మొదటి నిందితుడి పేరిట దివంగత శ్రీ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి బినామీలు కొనుగోలు చేశారా?
2. ఫ్లెయింట్ షెడ్యూల్ ప్రొపర్టీస్ లో డీ1కి టైటిల్ లేదా?
3. 30.08.1959 నాటి సెటిల్ మెంట్ డీడ్ ను డీ2 నుంచి డీ4కు అనుకూలంగా డీ1 అమలు చేసిందా?
4. 13.06.1975 నాటి సెటిల్ మెంట్ డీడ్ డీ2 నుంచి డీ4కు అనుకూలంగా డీ1 అమలు చేసిన సెటిల్ మెంట్ డీడ్ చెల్లదా?
5. దావా ఆస్తుల్లో పిటిషనర్లకు ఏదైనా వాటా ఉందా? అలాగైతే ఏ షేర్ కు?
6. ప్రతివాదులు 1 నుండి 4 వరకు పిటిషనర్లకు వివరణ ఇవ్వడానికి బాధ్యత వహిస్తారా?
7. సూట్ ప్రొపర్టీలకు సరైన విలువ లేదా?

8. సెక్షన్ 35(ఎ) సీపీసీ కింద డీ1, డీ2, డీ4లకు నష్టపరిహారం చెల్లించే అర్హత ఉందా?

9. ఏ ఉపశమనం?

12. విచారణలో, మూడవ ప్రతిస్పందకుడు తనను తాను పి.డబ్ల్యు.1 గా పరీక్షించుకున్నాడు మరియు ప్రతివాదులు తమ వాదనకు మద్దతుగా Exs.A.1 నుండి A.63 వరకు ఉన్నారు, అయితే 4వ అప్పీలుదారు తనను తాను D.W.1గా, 1వ అప్పీలుదారు డి.డబ్ల్యు.2 మరియు డి.డబ్ల్యు.3 4వ అప్పీలుదారుని భర్తగా పరిగణించారు. పిటిషనర్లు తమ వాదనకు మద్దతుగా ఎక్స్.బి.1 నుండి ఎక్స్.బి.33 వరకు ఆధారపడారు.

13. ఇరుపక్షాల వాదనలు, సాక్ష్యాధారాలు, వారి వాదనలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న ట్రయల్ జడ్జి 1 నుంచి 7 వరకు ప్రతివాదులకు అనుకూలంగా తీర్పునిచ్చారు. అయితే ఇష్యూ నెం.8కు సంబంధించి 1 నుంచి 3 వరకు ప్రతివాదులు పరిహార ఖర్చులకు అర్హులు కాదని తేల్చిచెప్పారు. చివరకు, ప్రతివాదులకు అనుకూలంగా మరియు విభజనకు పిటిషనర్లకు వ్యతిరేకంగా ఒక ప్రాథమిక డిక్రీని ఆమోదించారు, దావా భూములను ఏడు సమాన వాటాలుగా విభజించాలని మరియు ప్రతివాదులలో 1 నుండి 3 లేదా వారి చట్టబద్ధమైన వారసులందరికీ అటువంటి రెండు వాటాలను కేటాయించాలని మరియు మిగిలిన ఒక వాటాను 1 నుండి 4 వరకు పిటిషనర్లకు కేటాయించాలని ఆదేశిస్తూ తీర్పు ఇచ్చారు. మెస్సే లాభాలపై విచారణకు కూడా ఆదేశించారు.

14. అప్పీలు కింద తీర్పులో నమోదైన అంశాలను ప్రస్తావిస్తూ పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది శ్రీ సి.హెచ్.ధనుంజయ వాదనలు వినిపిస్తూ, బినామీ పిటిషన్ వేసిన వారిపై భారం చాలా ఎక్కువగా ఉందన్న విషయాన్ని ట్రయల్ కోర్టు గుర్తించడంలో విఫలమైందని, ప్రతివాదులు తమ భారాన్ని నిర్వర్తించడంలో ఘోరంగా విఫలమయ్యారని వాదించారు. రాజమహేంద్రవరంలో ప్రముఖ న్యాయవాదిగా, సంపన్నుడిగా ఉన్న ఆమె తండ్రి వద్ద ఉన్న నిధులతో మొదటి పిటిషనర్ ఈ భూములను కొనుగోలు చేసినట్లు తగిన ఆధారాలు ఉన్నాయని పిటిషనర్ల తరపున వాదనలు వినిపించారు. మొదటి పిటిషనర్ శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి భర్త తన జీవితకాలంలో సూట్ భూములపై ఎటువంటి హక్కును

ఏర్పరుచుకోలేదని, తన జీవితకాలంలో 30.09.1959 నాటి ఎక్స్ బి 1 సెటిల్మెంట్ డీడ్ ను దావా భూములలోని 1 మరియు 2 అంశాలను కవర్ చేస్తూ తన కుమార్తెలకు అనుకూలంగా మొదటి పిటిషనర్ అమలు చేశారని కూడా ఎత్తిచూపారు.

15. అటువంటి లావాదేవీని ఎప్పుడూ ప్రశ్నించని న్యాయవాది శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి ప్రవర్తనను ఈ పరిస్థితుల్లో పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని పిటిషనర్ల తరపు వాదన.

16. ప్రతివాదులకు 1 నుంచి 3 మందికి శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి వీలునామా ప్రకారం ఆస్తులు ఇచ్చారని, ఇది అంగీకరించిన వాస్తవమని, మొదటి పిటిషనర్ తన సొంత, తన కుమార్తెల ద్వారా అనుభవిస్తున్న సూట్ భూముల గురించి ఈ ప్రతివాదులు కూడా ప్రశ్నించలేదని పిటిషనర్ల తరపున వాదించారు.

17. ఆయా ప్రాంతాల్లోని ల్యాండ్ సీలింగ్ చట్టం కింద దాఖలైన డిక్లరేషన్లను ప్రస్తావిస్తూ, విచారణలో మొదటి అప్పీలుదారుని వాదనను బలపరిచే అటువంటి సాక్ష్యాధారాలు మరియు బలమైన సాక్ష్యాల సమక్షంలో, 1 నుండి 3 మంది ప్రతివాదులు దావా భూములపై తమ హక్కును శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి స్వీయ-స్వాధీనం చేసుకున్న ఆస్తిగా ఏర్పాటు చేసినప్పుడు, అటువంటి విషయాలను విచారణ న్యాయమూర్తి నమోదు చేశారని వాదించారు. వాటిని ఉమ్మడి కుటుంబ ఆస్తులుగా విచారణ న్యాయమూర్తి పరిగణించడం పూర్తిగా అనవసరం.

18. అందువల్ల, అప్పీల్ కింద ఇచ్చిన తీర్పు నిలబడదని ప్రధానంగా ఎత్తిచూపుతూ, అప్పీలుకు అనుమతించాలని కోరారు.

19. శ్రీ పి.దుర్గాప్రసాద్, పోటీలో ఉన్న ప్రముఖ సలహాదారు అప్పీలు కింద తీర్పును సమర్థించిన ప్రతివాదులు ప్రధానంగా దావా భూములకు సంబంధించిన విచారణలో ఎక్స్.ఎ.2, ఎక్స్.ఎ.3, ఎక్స్.ఎ.6, & ఎక్స్.ఎ.10 నుండి ఎక్స్.ఎ.14 వరకు ఉన్న సేల్ డీడ్లు, అక్కడ ఉన్న పరిగణనను శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి చెల్లించారని, తనకు, తన సోదరులకు మధ్య వ్యాజ్యం పెండింగ్ లో ఉన్న దృష్ట్యా, సోదరులు మరింత ఇబ్బంది పడకుండా ఉండటానికి అటువంటి జాగ్రత్తలు తీసుకోవాల్సి వచ్చిందని వాదించారు.

20. ఎ.ఎ.2, ఎక్స్.ఎ.3, ఎక్స్.ఎ.6, & ఎక్స్.ఎ.10 నుండి ఎక్స్.ఎ.14 వరకు ఎక్స్.ఎ.35 నుండి ఎక్స్.ఎ.56, ఎక్స్.ఎ.62, & ఎక్స్.ఎ.63 ఈ భూములను పొందడానికి తగిన సాక్ష్యాధారాలు ఉన్నాయని పోటీలో పాల్గొన్న ప్రతివాదుల తరపు న్యాయవాది శ్రీ పి.దుర్గాప్రసాద్ పేర్కొన్నారు. ఎ.ఎ.15 నుండి ఎక్స్.ఎ.30 వరకు భూశిస్తు చెల్లించడం ద్వారా అతడు అదే అనుభవిస్తున్నాడు, అతని జీవితకాలం తరువాత, ప్రతివాదులు 1 నుండి 3 వరకు అనుభవిస్తున్నారు, దీనిని ఎక్స్.ఎ.57 నుండి ఎక్స్.ఎ.61 వరకు నిర్ధారించారు.

21. దావా భూములను మొదటి పిటిషనర్ కొనుగోలు చేశారని లేదా ఆమె తండ్రి నుంచి పొందిన 'స్త్రీదాన'కు సంబంధించి లేదా దావా భూములను ఆమె ప్రత్యేకంగా స్వాధీనం చేసుకుని ఆస్వాదించడానికి సంబంధించి పిటిషనర్లు తమ వాదనను సమర్థించడానికి ఎటువంటి ఆధారాలు లేవని ప్రతివాదుల తరపున వాదించారు.

22. ఎక్స్.బి.1, & ఎక్స్.బి.2- ప్రతివాదులకు అనుకూలంగా రిజిస్టర్డ్ సెటిల్మెంట్ డిడ్లను 1వ అప్పీలుదారు అమలు చేసిన 2 నుంచి 4 వరకు పరిగణనలోకి తీసుకొని, వాటికి సంబంధించి అటెస్టర్లు లేదా రచయితల్లో ఎవరినీ విచారించి, వాటికి అనుగుణంగా దావా భూములను వారు స్వాధీనం చేసుకుని, అనుభవిస్తున్నారనే ఆరోపణలకు సంబంధించి విచారణలో ఎటువంటి సాక్ష్యాధారాలు సమర్పించలేదని వాదించారు.

23. అందువల్ల ట్రయల్ కోర్టు నమోదు చేసిన ఫలితాల్లో జోక్యం చేసుకోవాల్సిన అవసరం లేదని వాదిస్తూ, ఈ అప్పీలును కొట్టివేయాలని కోరారు.

24. అదనపు సాక్ష్యాలను జోడించడానికి అనుమతించాలని ఆర్డర్ ఎక్స్.ఎల్.ఎ. రూల్ 27 సీపీసీ కింద 2005 నాటి ఏఎస్.ఎం.పీ నెం.1136, 2002 సీఎం.పీ నెం.2183లో పిటిషనర్ల తరపున రెండు పిటిషన్లు దాఖలయ్యాయి. ఈ రెండు పిటిషన్లపై తగిన స్థాయిలో చర్చ జరుగుతోంది.

25. ఈ అప్పీలులో నిర్ధారణకు ఈ క్రింది అంశాలు ఉత్పన్నమవుతున్నాయి.

- i. ఈ సూట్ భూములను మృతురాలు తన 'స్త్రీదానా' నుంచి కొనుగోలు చేసిందా లేక శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి తన సొంత నిధులతో 1వ పిటిషనర్ పేరు మీద కొనుగోలు చేశారా?
- ii. ఎక్స్.బి.1, బి.2 రిజిస్టర్డ్ సెటిల్మెంట్ డిడ్లు అప్పీలుదారులకు 2 నుంచి 4 వరకు దావా భూములకు హక్కు, హక్కు, వడ్డీని ఇచ్చాయా, వాటిపై చర్యలు తీసుకున్నారా?
- iii. ప్రతివాదులు 1 నుండి 3 వరకు విభజన ఉపశమనం పొందగలరా 1 నుంచి 4 వరకు పిటిషనర్లపై దావా?
- iv. ట్రయల్ కోర్టు దావాను ఇలా తీర్పు ఇవ్వడం సమంజసమేనా? ప్రార్థించబడింది మరియు తీర్పులో పేర్కొనబడిన కారణాలు న్యాయమైనవి మరియు సరైనవి కాదా?
- v. ఏ ఉపశమనం?

పాయింట్ నెం.1:-

26. పార్టీల మధ్య ఉన్న అనుబంధాన్ని, శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి గారి బంధాన్ని అంగీకరించారు.

27. తాయ్ శ్రీరామమూర్తి, న్యాయవాది. అతను 1935లో న్యాయవాదిగా పేరు నమోదు చేసుకున్నారు. శ్రీ మాధవరెడ్డి పురుషోత్తం నాయుడు రాజమండ్రిలో ప్రముఖ న్యాయవాది మరియు విస్తారమైన ఆస్తులను కలిగి ఉన్న సంపన్న వ్యక్తి. మొదటి అప్పీలుదారు అతని కుమార్తె, అతని మొదటి భార్య-శ్రీమతి. ఆదిశేషమ్మ. శ్రీమతి ఆదిశేషమ్మ 1వ సంతానం చిన్నతనంలోనే మరణించారు. ఆ తరువాత శ్రీ మాధవరెడ్డి పురుషోత్తం నాయుడు తన రెండవ భార్య శ్రీమతి రంగనాయకమ్మను వివాహం చేసుకున్నాడు. శ్రీమతి ఆదిశేషమ్మకు ఒక కుమారుడు ఉన్నాడు, అతను బాల్యంలో మరియు ఆమె జీవితకాలంలో మరణించాడు.

28. శ్రీమతి రంగనాయకమ్మ దంపతులకు ఒక కుమారుడు శ్రీ నాగేశ్వరరావు, కుమార్తెలు శ్రీమతి ఆదిశేషమ్మ, శ్రీమతి అన్నపూర్ణమ్మ దంపతులకు శ్రీ మాధవరెడ్డి పురుషోత్తం నాయుడు గారు. శ్రీమతి అన్నపూర్ణమ్మ నిర్ణీతంగా మరణించింది. నాగేశ్వరరావు అవివాహితుడిగా మరణించారు.

29. శ్రీ మాధవరెడ్డి పురుషోత్తం నాయుడుగారి చాంబర్ లో చేరి ఆయనతో రాజమండ్రిలో సుమారు రెండు సంవత్సరాలు ప్రాక్టీస్ చేశారు. ఆ తర్వాత నర్సాపూర్ కు వలస వచ్చి 1945లో నర్సాపూర్ బార్ సభ్యుడిగా న్యాయవాదిగా ప్రాక్టీస్ ప్రారంభించారు.

30. వారి కుమారుడైన పి.డబ్ల్యు.1 ఈ సందర్భంలో శ్రీ స్వర్ణీయ తై శ్రీరామమూర్తి 1971 సంవత్సరం వరకు నర్సాపూర్ లో ప్రాక్టీస్ చేశారు. కానీ అది వివాదాస్పద అంశంగా మిగిలిపోయింది. పిటిషనర్ల అభిప్రాయం ప్రకారం, శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి 1952 లో రాయి చెవిటివాడు అయ్యాడు, అందువల్ల అతను నర్సాపూర్ కోర్టుకు హాజరు కావడం మానేశాడు. శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి మొగల్తూరులో నివసిస్తున్నారని, అక్కడి నుంచి ఆయన నర్సాపూర్ కోర్టుకు హాజరయ్యారని అంగీకరించిన వాస్తవం.

31. పిడబ్ల్యు.1 యొక్క సాక్ష్యం ఏమిటంటే, అతని తండ్రి న్యాయవాదిగా నెలకు రూ.600/- సంపాదించేవారు మరియు శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామ మూర్తి యొక్క ఈ వృత్తిపరమైన ఆదాయం ఎటువంటి డాక్యుమెంటరీ రుజువు ద్వారా ధృవీకరించబడలేదు. పిడబ్ల్యు.1 ప్రకారం, అతని తండ్రి 1950 లో వృత్తి నుండి తన నెలవారీ ఆదాయం గురించి తెలియజేశాడు. పిడబ్ల్యు.1 1941 లో జన్మించింది. 1950 నాటికి ఆయనకు తొమ్మిదేళ్లు నిండాయి. అందువల్ల, పిటిషనర్లు సరిగ్గా వాదించినట్లుగా, అతని తండ్రి యొక్క వృత్తిపరమైన ఆదాయానికి సంబంధించిన అతని వాదనను నమ్మడం కష్టం.

32. అయితే, ఈ సందర్భంలో శ్రీ స్వర్ణీయ తై శ్రీరామమూర్తి వృత్తిపరమైన ఆదాయాన్ని మాత్రమే ఆయన ఆర్థిక బలానికి సూచికగా లేదా ప్రమాణంగా తీసుకోలేము.

33. ఆయన తండ్రి శ్రీ దివంగత తాడి సుబ్బారావు నాయుడు గారు తహసీల్దార్. ఆయనకు మొగల్తూరులో విస్తారమైన ఆస్తులు ఉన్నాయని, దీని విలువ రూ.200.00 అని పేర్కొన్నారు. శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామ మూర్తి గారి తోబుట్టువులందరూ ఉన్నత విద్యావంతులు.

34. అప్పటి పైలుపై 1956 నాటి జీవో నెం.39లో దావా వేశారు. శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి, ఆయన సోదరులకు వారి తండ్రి వదిలివెళ్లిన ఆస్తులకు సంబంధించి విభజన కోసం నర్సాపూర్ సబ్ కోర్టు. 1956 సంవత్సరానికి ముందు, శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి తనకు, తన సోదరులకు చెందిన ఉమ్మడి కుటుంబ ఆస్తులను సుమారు ఆరేళ్ల పాటు నిర్వహించారు. పిడబ్ల్యు.1 ప్రకారం 1956 నాటి ఓ.ఎస్.నెం.39 దాఖలు చేసే వరకు, అతని తండ్రి ఉమ్మడి కుటుంబ ఆస్తుల నుండి ఎటువంటి ఆదాయాన్ని తీసుకోలేదు మరియు ఉబ్బడానికి అనుమతించాడు.

35. శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తికి తుండురులో ఏసీ.15.00 భూమి ఉందని, పిడబ్ల్యు.1 తనకు స్వయంగా సంపాదించిన ఆస్తి అని పిడబ్ల్యు.1 ఆధారాలు చెబుతున్నాయి. శ్రీ స్వర్ణీయ తాయి శ్రీరామమూర్తి సోదరుల మధ్య జరిగిన విభజనలో ఆయనకు తుండురు, మొగల్తూరులో ఉన్న ఆస్తులను రూ.30.00గా కేటాయించారు. పిడబ్ల్యు.1 యొక్క సాక్ష్యం అతని తండ్రి తుండురులో ఒక పొలంలో పశువుల కొట్టాన్ని పెంచాడు, అలాగే అతను ఒక భూమిలో నివసించాడు. దావాలో డిడబ్ల్యు.1 గా పరిశీలించిన మొదటి పిటిషనర్ వాంగ్మూలం ద్వారా కూడా ఈ వాస్తవం ధృవీకరించబడింది.

36. ఈ దావాలో 1 నుంచి 3 మంది వరకు ప్రతివాదులు స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి వదిలివెళ్లిన ఆస్తులను కూడా సొంతం చేసుకున్నారు.

37. 5.11.1971 నాటి తన ఆస్తులను ప్రత్యేకంగా 1 నుంచి 3 వరకు ప్రతివాదులకు అనుకూలంగా వీలునామా కింద శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి ఒక అభ్యర్థనను సృష్టించారన్నది కూడా వివాదస్పదం కాదు. కాకినాడలోని జాయింట్ సబ్ రిజిస్ట్రార్ కార్యాలయంలో ఈ రిజిస్ట్రేషన్ వీలునామాను సమర్పించింది పిడబ్ల్యు.1 మరియు ఇది 07.03.1975 న నమోదు చేయబడింది. అది అతని అదుపులో ఉంది. భీమవరంలోని సబార్డినేట్ జడ్జి కోర్టు పైలుపై 1995 జీవో నెం.5 కోసం దావా వేసినప్పుడు ఆయన ఈ వీలునామాను కూడా తన ప్రయోజనం కోసం వాడుకున్నారు.

38. ఈ వీలునామాకు సంబంధించిన ఆస్తుల పరిధిని 12.07.1983 నాటి ఉదా.ఎ.33లో పేర్కొనబడింది (దీని కాపీ ఎక్స్.బి.33) ప్రతివాదుల తరపున 06.06.1983న 1 నుంచి 3 వరకు జారీ చేయబడిన లీగల్ నోటీసుకు అప్పీలుదారులు

జారీ చేసిన సమాధాన నోటీసు (06.32 యొక్క 06.06.06 తేదీ 06.06). 29.47 సెంట్ల చిత్తడి నేల, 9.60 సెంట్ల మెట్ట భూమి, 2.77 సెంట్ల మామిడి తోట, మొగలూరులో ఏసీ.10.60 సెంట్ల చిత్తడి నేల, ఏసీ.4.80 సెంట్ల బంజరు భూమి ఈ వీలునామాలో ఉన్నాయి.

39. ఈ వీలునామా యొక్క సర్టిఫైడ్ కాపీని అప్పీలుదారులు ఆర్డర్ XLI రూల్ 27 సి.పి.సి కింద అదనపు సాక్ష్యంగా సమర్పించాలని కోరతారు, 2005 ఎ.ఎస్.ఎమ్.పి.నెం.1136 లో పిటిషన్ దాఖలు చేస్తారు. ఈ పిటిషన్ లో మరణించిన మొదటి పిటిషనర్ దాఖలు చేసిన మద్దతు అఫిడవిట్ ప్రకారం ఈ వీలునామా యొక్క సర్టిఫైడ్ కాపీని నర్సాపూర్ సబార్డినేట్ కోర్టు ఫైలుపై 1995 నాటి ఓఎస్ నెం.5 నుండి పొందారు. ఇది పిడబ్ల్యు.1 ఏర్పాటు చేసిన దావా. ఈ వీలునామాను శ్రీ స్వర్ణీయ తై శ్రీరామమూర్తి అమలు చేయడం ఈ కేసులో వివాదాస్పద వాస్తవం కాదు. పిడబ్ల్యు.1ను పిటిషనర్ల తరపున ప్రత్యేకంగా క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేయగా ఆయన అంగీకరించారు. అందువల్ల, ఇది ప్రతివాదుల డాక్యుమెంట్ అయినప్పుడు, ఈ అప్పీల్లో దానిని పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి ఎటువంటి అభ్యంతరాలు ఉండవు. ప్రతివాదుల తరపున పి.దుర్గాప్రసాద్ వాదనలు వినిపిస్తూ విచారణ సందర్భంగా న్యాయవాదులు హార్షం వ్యక్తం చేయలేదు. అందువల్ల, ఈ పరిస్థితులలో, శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామ మూర్తి అమలు చేసిన 05.11.1971 నాటి ఈ వీలునామా యొక్క సర్టిఫైడ్ కాపీ (07.03.1975 న రిజిస్టర్ చేయబడింది) ప్రదర్శించబడింది మరియు ఈ సందర్భంలో అది ఎక్స్.బి.34 అవుతుంది. అంగీకరించిన వాస్తవ పరిస్థితిలో, ఈ వీలునామా యొక్క నిర్దిష్ట రుజువును కోరాల్సిన అవసరం లేదు. డిడబ్ల్యు.1 (4వ పిటిషనర్) కూడా విచారణలో తాను, తన సోదరీమణులు తమ తండ్రి సోదరులకు ఇచ్చిన ఎలాంటి ఆస్తులను క్లెయిమ్ చేయడం లేదని నిర్దిష్టంగా వాంగ్మూలం ఇచ్చారు.

40. 1951 నుంచి 1954 మధ్య కాలంలో సూట్ భూములను కొనుగోలు చేయడానికి తగినంత ఆర్థిక స్తోమత ఉందన్న వారి వాదనకు మద్దతుగా పాస్ పుస్తకాల స్వభావం లేదా శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి పేరు మీద ఉన్న బ్యాంకు ఖాతాల స్టేట్మెంట్ల రూపంలో ఉన్న ఎక్స్.ఎ.35 నుంచి ఎక్స్.ఎ.53, ఎక్స్.ఎ.62లపై కూడా ప్రతివాదులు ఆధారపడారు. రికార్డులో ఉన్న మెటీరియల్ ను బట్టి చూస్తే, పిటిషనర్లు

అటువంటి వెర్షన్ ను తీవ్రంగా వ్యతిరేకించలేదు. వాస్తవానికి, అతని జీవితకాలంలో అతని వద్ద ఉన్న మరియు కలిగి ఉన్న ఆస్తి పరిమాణం అతని ఆర్థిక సామర్థ్యాన్ని సూచిస్తుంది.

41. దావా భూములు మొదటి పిటిషనర్ కు చెందిన ప్రత్యేక ఆస్తులు అని పిటిషనర్ల వాదన. తన తండ్రి మాధవరెడ్డి పురుషోత్తం నాయుడు ఆమెకు 'శ్రమదాన'గా ఇచ్చిన నగదు, బంగారు నగలు, ఇళ్ల కారణంగా సూట్ భూములు కొన్నారని వారి వాదన. అటువంటి కొనుగోలుకు నిధులు అటువంటి ఆస్తిని అమ్మినప్పుడు లేదా దాని నుండి వచ్చిన అద్దెల నుండి ప్రవహించాయని పిటిషనర్లు పేర్కొన్నారు. డిడబ్ల్యు.1, డిడబ్ల్యు.2 ద్వారా పిటిషనర్ల వెర్షన్ ఏమిటంటే, ఈ సూట్ భూములను అద్దెల ద్వారా కొనుగోలు చేసిన కాలంలో మరణించిన మొదటి అప్పీలుదారుడు నెలకు రూ.1000/- మొత్తాన్ని పొందుతున్నాడు. మొదటి అప్పీలుదారు తన తల్లికి చెందిన బంగారు నగలు చాలా అందుకున్నాడని, ఆ నిధులను ఆమె తండ్రి కూడా సమకూర్చాడని వారి వెర్షన్.

42. ఈ సందర్భంలో ఎటువంటి సాక్ష్యాధారాలు లేవని, డిడబ్ల్యు.1, డిడబ్ల్యు.2 నుంచి కేవలం మౌఖిక సాక్ష్యాలు సరిపోవని ప్రతివాదులు పిటిషనర్ల ఈ వెర్షన్ ను తీవ్రంగా ప్రశ్నించారు.

43. రాజమండ్రి వన్ టౌన్ పోలీస్ స్టేషన్ సమీపంలో ఉన్న ఇళ్లను మృతుడి మొదటి అప్పీలుదారునికి ఇచ్చినట్లు నిర్ధారించడానికి, వారు ఎక్స్.బి-3 నుండి ఎక్స్.బి.15 వరకు ఆధారపడారు. అవి డి.నెం.17/148వ రాజమండ్రిని ప్రస్తావిస్తూ అసెస్ మెంట్ నెం.14057కు చెల్లించిన ఆస్తి పన్నుకు సంబంధించినవి. వాటిలో మాధవరెడ్డి పురుషోత్తం నాయుడు, మొదటి పిటిషనర్ పేర్లు ఉన్నాయి.

44. మరో ఇంటికి సంబంధించి డి.నెం.17/146 (8-24-18) అసెస్ మెంట్ నెం.14053, ఎక్స్.బి.16 నుంచి ఎక్స్.బి.20 వరకు DW.1 ద్వారా ఉత్పత్తి చేయబడ్డాయి. అవి ఇతరుల కంటే 1 వ అప్పీలుదారుని ప్రస్తావనను కలిగి ఉంటాయి. ఉదా.బి.21 నుండి ఎక్స్.బి.27 వరకు డి.నెం.8-24-125 ఉన్న ఇంటికి సంబంధించినవి, అసెస్ మెంట్ నెంబరు 15141లో మరణించిన మొదటి అప్పీలుదారుని పేరును సూచిస్తుంది.

45. 01.02.1957 నాటి ఎక్స్.బి.31 ఇళ్ల బదలాయింపులకు సంబంధించి రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీ కమీషనర్ ప్రొసీడింగ్స్ కాపీ. ఇందులో నెం.7/148వ (9553)

నెంబరు గల ఇల్లు ఉంది, ఇది మొదటి పిటిషనర్ కు అనుకూలంగా బదిలీని నమోదు చేస్తుంది. డి.నెం.17/148 (అసెస్ మెంట్ నెం.9552)తో కూడిన ఇంటి బదలాయింపును శ్రీమతి కోకా ఆదిశేషమ్మ, వారి తల్లి శ్రీమతి కోకా ఆదిశేషమ్మ ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న కోకా అన్నపూర్ణ సుబ్బారావుజీలకు అనుకూలంగా బదలాయింపడాన్ని కూడా ఇందులో ప్రస్తావించారు. సబ్ రిజిస్ట్రార్ కార్యాలయం నుంచి 06.06.1956న వచ్చిన సేల్ నోటీస్ ప్రకారం ఈ బదిలీ జరిగింది.

46. పైన పేర్కొన్న ఆస్తి పన్ను రశీదులు సూట్ భూముల కొనుగోలు తర్వాతి కాలానికి సంబంధించినవి. అవి 1971 నుంచి 1989 వరకు ఉన్నాయి. మొదటి అప్పీలుదారు (డిడెట్టు.2) ప్రకారం, ఈ ఆస్తులన్నీ చాలా కాలం క్రితమే విక్రయించబడ్డాయి. దావా వేసిన తేదీ నాటికి, వాటిలో ఏ ఒక్కటి మొదటి అప్పీలుదారు వద్ద ఉంచబడలేదు. ఈ మేరకు ట్రయల్ జడ్జి కూడా ఈ పత్రాలను తిరస్కరించారు.

47. ఏదేమైనా, మరణించిన మొదటి పిటిషనర్ పేరు మీద రాజమండ్రిలో ఒక ఇల్లు ఉండేదని ఎక్స్.బి.31 వివరిస్తుంది. ఇది 1 వ అప్పీలుదారు ఆధారపడటానికి అటువంటి ఆస్తి యొక్క ఉనికి మరియు లభ్యతకు రుజువు యొక్క పరిస్థితిని అందిస్తుంది.

48. ఎక్స్.ఎ.1 అనేది 17.07.1956 నాటి సేల్ డీడ్ యొక్క రిజిస్ట్రేషన్ సారాంశం, దీని ప్రకారం, తెలంగాణలోని మునిసిపల్ నెం.7-21 లో ఒక బహిరంగ స్థలం. పశ్చిమగోదావరి జిల్లా కొవ్వూరు తాలూకా అన్నదేవరపేటకు చెందిన శ్రీ మద్దిపాటి దుర్గారావు ఎస్.ఓ శ్రీ వెంకట రత్నం పేరు మీద 1వ అప్పీలుదారుడు శ్రీ భాస్కరరావుతో కలిసి రూ.2750/- కు విక్రయించాడు.

49. రాజమహేంద్రవరంలో ఈ స్థలాన్ని అమ్మడం సూట్ భూములను కొనుగోలు చేసిన తర్వాతే జరిగిందనేది ప్రతివాదుల వాదన అయినప్పటికీ, ఈ అమ్మకం లావాదేవీ రాజమండ్రిలో మొదటి పిటిషనర్ వద్ద ఉన్న ఆస్తి యొక్క వాస్తవాన్ని సూచిస్తుంది. వాస్తవానికి, అటువంటి స్థిరాస్తులను కలిగి ఉన్న తమ వాదనను 1 వ పిటిషనర్ ద్వారా సమర్పించాలని పిటిషనర్లకు ఇది సహాయపడుతుంది. ఈ అమ్మకపు లావాదేవీని మొదటి అప్పీలుదారుడు దావా భూములను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి ఏ విధంగానూ పరిగణించలేమని లేదా సంబంధితం కాదని ప్రతివాది వాదన. అయినప్పటికీ, ఆమె తన

తల్లిదండ్రుల నుండి సంపాదించిన ఆస్తులకు సంబంధించి పిటిషనర్ల వాదనకు మద్దతు ఇవ్వడానికి ఇది ఒక ముఖ్యమైన సందర్భాన్ని అందించింది.

50. సూట్ భూములను ఎక్స్.ఎ.2, ఎక్స్.ఎ.6, ఎక్స్.ఎ.10 నుంచి ఎక్స్.ఎ.14 కింద కొనుగోలు చేశారు. ఈ పత్రాలన్నీ ఈ విక్రయ లావాదేవీలు మొదటి అప్పీలుదారు పేరు మీద ఉన్నాయని ప్రతిబింబిస్తున్నాయి. ఒరిజినల్ సేల్ డీడ్ లు అయిన ఎ.ఎ.2, ఎక్స్.ఎ.3 మరియు ఎక్స్.ఎ.6, రిజిస్ట్రేషన్ అధికారులు నమోదు చేసిన సంబంధిత ఎండార్స్ మెంట్ల వద్ద శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి సంతకం కలిగి ఉంటాయి. ఈ విషయంలో పిడబ్ల్యు.1 సాక్ష్యం చెప్పగా, డిడబ్ల్యు.1, అంటే 3వ ప్రతివాది, విచారణలో తన తండ్రికి ఆపాదించిన ఈ సంతకాలను గుర్తించే స్థితిలో లేనట్లుగా వేరే వెర్షన్ ఇచ్చింది.

51. అయితే, డిడబ్ల్యు.2 గా మరణించిన మొదటి పిటిషనర్ యొక్క సాక్ష్యాల నుండి, ఆమె భర్త శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి అమ్మకపు పత్రాలను పొందడంతో సహా ఈ లావాదేవీలన్నింటినీ నిర్వహించాడనేది ఒక వాస్తవం. అయితే, ఈ భూములను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి అమ్మకపు ఆలోచన తనదేనని ఆమె స్పష్టం చేశారు. తన భర్త అమ్మకానికి డబ్బులు చెల్లించాడని ఆమె అంగీకరించింది. అయితే ఈ లావాదేవీల కింద చెల్లించిన అమ్మకపు పరిగణన తనదేనని ఆమె వాదించడం ద్వారా DW.2 యొక్క అటువంటి ప్రకటనకు అర్హత ఉంది.

52. ఈ విధంగా, దావా భూముల యొక్క ఈ అమ్మకపు పత్రాలలోని విషయాలు, అవి మొదటి అప్పీలుదారుచే స్వాధీనం చేసుకున్నట్లు ప్రతిబింబిస్తాయి, ఈ కేసులో పిటిషనర్ల వాదనకు ఎంత మద్దతు ఇచ్చినా. ఇది వారికి అనుకూలంగా ఉన్న బలమైన పరిస్థితులలో ఒకటి.

53. ఈ సందర్భంలో ఈ కుటుంబ నేపథ్యం, ఏర్పాటును పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి 17.02.1972 న పరమపదించారు. మృతుడు, తాను కలిసి జీవిస్తున్నామని అంగీకరించిన వాస్తవం. వారి సంపన్న నేపథ్యం ఉన్నప్పటికీ, వారు తమ వ్యవసాయ పొలంలో పెంచిన పశువుల కొట్లలో కొంత భాగాన్ని ఉపయోగించి, పైకప్పుతో ఇటుక గోడలను ఉపయోగించి కలిసి జీవించడానికి సంతోషంగా ఉన్నారు. పిడబ్ల్యు.1, డిడబ్ల్యు.1 మరియు డిడబ్ల్యు.2 యొక్క సాక్ష్యాల నుండి దీనిని

గుర్తించవచ్చు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో కుటుంబంలో సంతోషాలు, బాధలు, అలజడులు పంచుకుంటూ ఇద్దరూ కలిసి జీవిస్తున్న సమయంలో శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి మొదటి పిటిషనర్ వ్యవహారాలు చూసుకోవడం అసాధారణం అనుకోలేం.

54. ఈ నేపథ్యంలో 1951 నుంచి 1954 సంవత్సరాల మధ్య కాలంలో ఈ లావాదేవీలు జరిగినప్పుడు, ప్రతివాదులకు క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ లో మొదటి అప్పీలుదారు (డిడబ్ల్యూ.2) నుండి సేకరించిన ప్రకటనలు ఈ దంపతుల మధ్య అనుబంధాన్ని వివరించడం తప్ప మరే ఇతర అంచనాకు దారితీయవు. 1 నుంచి 3 మందితో పాటు 1 నుంచి 4 మంది పిటిషనర్లు కూడా ఈ దంపతుల ద్వారా విద్యావంతులయ్యారు. వీరంతా ఉన్నత విద్యార్హతలు కలిగి ఉన్నారు మరియు 1960 ల ప్రారంభంలో, వారు తమ విద్యను పూర్తి చేశారు. ప్రతివాదులు 1 నుంచి 3 మంది అర్హత కలిగిన ఇంజనీర్లు, రెండో పిటిషనర్ హైదరాబాద్ లో ఎకనామిక్స్ లెక్చరర్, 3వ పిటిషనర్ వరంగల్ లోని కాకతీయ యూనివర్సిటీ రీడర్, 4వ పిటిషనర్ (డిడబ్ల్యూ.1) హైదరాబాద్ లో బీడీఎస్ పూర్తి చేశారు. ఈ నేపథ్యంలో డిడబ్ల్యూ.1 ప్రధాన పరిశీలనలో చేసిన ప్రకటన ఈ కుటుంబాన్ని సూట్ భూములతో సహా ఆదాయాన్ని ఎలా నిర్వహిస్తుందో, ఎలా వసూలు చేస్తుందో ఎత్తిచూపుతుంది. సూట్ భూముల ద్వారా వచ్చే ఆదాయాన్ని తన తండ్రి, కుటుంబ సభ్యులు, డిడబ్ల్యూ.1, అన్నదమ్ములు, సోదరీమణులు, వారి తల్లి అనుభవిస్తున్నారని ఆయన పేర్కొన్నారు.

55. అందువలన ఈ కుటుంబ పరిస్థితులు అటువంటి పరిస్థితిని ప్రదర్శించినప్పుడు, శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి వ్యవసాయం మరియు దాని కోసం భూశిస్తు చెల్లిస్తున్న భూముల నిర్వహణకు శ్రద్ధ వహించినప్పటికీ, దానికి ఎటువంటి ప్రాముఖ్యత లేదు. శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి సూట్ భూములను ప్రత్యేకంగా ఆస్వాదిస్తున్నారని, ఆయన భార్య ప్రయోజనాలకు వ్యతిరేకంగా ఉన్నారని ప్రతివాదులు వాదించడానికి కూడా అవకాశం లేదు.

56. కాబట్టి, ఎక్స్.ఎ.15 నుంచి ఎక్స్.ఎ.31కు, మరియు ఎక్స్.బి.57కు ఎక్స్.బి.67 ల్యాండ్ రెవిన్యూ రశీదులకు ప్రాముఖ్యత ఇవ్వాలని అవసరం లేదు. ఈ ల్యాండ్ రెవిన్యూ రశీదులను క్షుణ్ణంగా పరిశీలిస్తే శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి జీవిత కాలంలో మొదటి పిటిషనర్ పేరు మీద భూశిస్తు చెల్లించినట్లు తెలుస్తుంది. ఈ భూములను ఆయన పేరు

మీద ఎప్పుడూ మార్చలేదు. ప్రతివాదుల వాదనను మదింపు చేసేటప్పుడు గుర్తుంచుకోవలసిన ఒక ముఖ్యమైన పరిస్థితి కూడా ఇది.

57. కుటుంబంలోని ఈ పరిస్థితిని, అప్పటి పరిస్థితులను వివరిస్తూ పిటిషనర్ల తరపున [కనకరత్నమ్మాళ్ వర్సెస్ వి.ఎస్. లోగనాథ ముదలియార్ మరియు ఇతరులు.¹]. ఈ తీర్పులో, కొన్ని సారూప్య పరిస్థితులలో, సాధారణ హిందూ కుటుంబాలలో ఆస్తి యొక్క వాస్తవ నిర్వహణకు సంబంధించి, ఆ ఆస్తి కుటుంబ సభ్యులలో ఒకరికి చెందినది అయినప్పుడు, వాస్తవాల ఆధారంగా, వాస్తవాల ఆధారంగా, ఇది పేరా-8 లో ఈ క్రింది విధంగా గమనించబడింది:-

8. ఆస్తి అసలు నిర్వహణ పిటిషనర్ తండ్రి చేసిన మాట వాస్తవమే.

కానీ సాధారణ హిందూ కుటుంబాలలో, ఒక మహిళా సభ్యురాలికి మాత్రమే చెందిన ఆస్తిని కూడా సాధారణంగా కుటుంబ నిర్వాహకుడు నిర్వహిస్తాడు; తద్వారా పిటిషనర్ తల్లి ఆస్తి నిర్వహణలో అసలు భాగస్వామ్యం వహించకపోవడం వల్ల ఆ ఆస్తి తన తల్లికి చెందుతుందనే పిటిషనర్ కేసుపై భౌతికంగా ప్రభావం చూపదు. అద్దెను అద్దెదారులు చెల్లించారు మరియు అప్పీలుదారుని తండ్రి అంగీకరించారు; కానీ అవిభాజ్య హిందూ కుటుంబంలో ఇటువంటి విషయాల్లో సాధారణంగా జరిగే దానికి ఇది అనుగుణంగా ఉంటుంది. ఆస్తి భార్యకు చెంది, ఆమె తరపున భర్త ఆస్తిని నిర్వహిస్తే, ఆ ఆస్తులపై తన భార్యకు ఉన్న హక్కుకు భర్త యాజమాన్యం విరుద్ధంగా ఉందని వాదించడం పనికిమాలిన పని. ఆస్తుల నిర్వహణ గురించి మేము చెప్పినది ఆస్తుల వాస్తవ స్వాధీనానికి సంబంధించి కూడా అంతే నిజం, ఎందుకంటే ఆస్తికి భార్య యజమాని అయినప్పటికీ, సౌలభ్యం కోసం స్వాధీనం భర్తతో కొనసాగవచ్చు. ప్రశ్నార్థకమైన ఆస్తిపై తన భార్య హక్కుకు సంబంధించి పిటిషనర్ తండ్రి చేసిన అనేక అడ్మిషన్ల ప్రభావాన్ని హైకోర్టు సరిగ్గా గుర్తించలేదని మేము సంతృప్తి చెందుతున్నాము. అందువల్ల, ఆ ఆస్తిని పిటిషనర్ తల్లి తన పేరు మీద కొనుగోలు

¹ AIR 1965 SC 271

చేసినదని మేము భావిస్తున్నాము, అయితే ఆ లావాదేవీకి ఆమె చెల్లించిన మొత్తాన్ని ఆమె భర్త నుండి పొందింది.

58. ప్రస్తుత కేసు పరిస్థితుల దృష్ట్యా పిటిషనర్ల తరపున ఈ తీర్పు, ఈ అంశాన్ని ప్రస్తావించడం చాలా సముచితం, సరిపోతుంది.

59. కాబట్టి, పదార్థంపై, నిర్ధారణ మరియు ముగింపు శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తికి సూట్ భూముల సేకరణ, వాటి నిర్వహణలో ఉన్న వ్యవహారాలతో ఉన్న అనుబంధం, మొదటి పిటిషనర్ ప్రయోజనాలకు వ్యతిరేకంగా వారి ప్రత్యేక స్వాధీనత, స్వాధీన, ఆనందానికి సంబంధించిన లక్షణాన్ని అలవర్చుకోలేదు.

60. శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి తన సోదరుల నుంచి ఇబ్బందులు రాకుండా ఉండేందుకు తన భార్య పేరిట సూట్ భూములను కొనుగోలు చేశారన్న ప్రతివాదుల వాదనను, సుప్రా చర్చించిన పరిస్థితుల నేపథ్యంలో వ్యాజ్యాలను అభినందించలేం. 1956 నాటి జీవో నెం.39లో శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి తండ్రికి చెందిన ఆస్తులను విభజించాలని పిటిషన్ దాఖలైంది. ఈ దావా గురించి ఎక్స్.బి.34-విల్ లో కూడా ప్రస్తావించబడింది.

61. పై దావా పెండింగ్ లో ఉన్న సమయంలో శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి సొంతంగా భూములు కొనుగోలు చేయడం గమనార్హం. క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ లో వెల్లడైన పిడబ్ల్యు.1 ప్రకటన ఈ మేరకు ఉంది. తన తండ్రికి తుండురులో సుమారు రూ.15.00 భూమి ఉందని, అది స్వయం సముపార్జన ఆస్తి అని పేర్కొన్నారు. పై దావా తేదీ నాటికి, పిడబ్ల్యు.1 యొక్క సాక్ష్యాలు శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామ మూర్తి సోదరులు సొంతంగా ఆస్తులను కొనుగోలు చేశారని మరియు వారు ఉమ్మడి కుటుంబ ఆస్తి నుండి ఆదాయంతో పాటు వారి స్వంత స్వతంత్ర సంపాదనను కలిగి ఉన్నారని కూడా తెలియజేస్తుంది. తన తండ్రి, అతని సోదరులు తమ ప్రత్యేక సంపాదనతో కొన్ని ఆస్తులను సంపాదించారని పిడబ్ల్యు.1 పేర్కొంది.

62. అలాంటప్పుడు, శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి తన సోదరుల నుండి ఎటువంటి ఇబ్బందులకు గురికాకుండా ఉండటానికి సూట్ భూములను కొనుగోలు చేశారని ప్రతివాదులు చెప్పిన కారణం సహేతుకంగా నిలబడదు. అంతేకాక, ఈ ఆస్తులను తన పేరు మీద లేదా కుటుంబంలోని ఇతర పురుష సభ్యులకు అనుకూలంగా మార్చడానికి అతను ఏ విధంగానూ జోక్యం చేసుకోకుండా వ్యవహరించిన తీరు, అతను వాటిని నిజంగా తన భార్య యొక్క ప్రత్యేక ఆస్తులుగా పరిగణించాడని చెప్పడానికి సూచిక.

63. అంతేకాక, సూట్ భూముల గురించి ఎటువంటి ప్రస్తావన చేయకుండా లేదా తన సోదరుల నుండి వివాదాలను నివారించడానికి సూట్ భూములను నామమాత్రంగా తన నిధుల నుండి తన భార్య పేరు మీద కొనుగోలు చేసినట్లు స్టేట్మెంట్ నమోదు చేయకుండా పూర్తిగా మౌనంగా ఉండటం ద్వారా అతను ఎక్స్.బి.34-విల్ యొక్క ఒరిజినల్ అమలు చేయడానికి ఎంచుకున్న విధానం బలమైన సూచిక. సూట్ భూముల పట్ల ఆయన వ్యవహరించిన తీరును వివరించారు. ఎక్స్.బి.34-విల్ యొక్క ఒరిజినల్ కుటుంబంలోని ప్రతి ఒక్కరికీ తెలిసినది. శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి మరణం తరువాత వెలుగులోకి వచ్చినప్పుడు డిడబ్ల్యు.1 మరియు ఆమె సోదరీమణులు లేదా డిడబ్ల్యు.2 దీనిని ప్రశ్నించలేదు.

64. శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి పాత రోజుల్లో న్యాయవాది. దాన్ని విస్మరించకూడదు. సూట్ భూముల స్వభావాన్ని తెలుసుకుని వాటిని వేరు చేయాలని నిర్ణయించుకున్నాడని, ఈ ఆస్తులను చనిపోయిన మొదటి పిటిషనర్ తన 'స్త్రీధానం' నుంచి స్వాధీనం చేసుకున్నందున, వాటి స్వభావాన్ని, ప్రకృతిని పరిరక్షించాలనే ఉద్దేశ్యంతో వాటిని విడివిడిగా ఉంచడం సముచితమని భావించాడు. వాటిని కుటుంబంలోని కామన్ హ్యాచ్ కుండీలోకి తీసుకురావాలని ఆయన నిర్ణయించుకోలేదు. ఉదా: బి.34-విల్ లోని శ్లోకాల ప్రకారం, తన తండ్రి నుండి సంపాదించిన ఆస్తులను అతను స్వయం సముపార్జన ఆస్తులుగా పేర్కొన్నాడు.

65. ఇవన్నీ కథల పరిస్థితులే, వాటి పర్యవసానం, విస్మరించలేం.

66. దీనికి తోడు 1959 సంవత్సరంలోనే మరణించిన మొదటి పిటిషనర్ తన జీవితకాలంలో ఎక్స్.బి.1 సెటిలైంట్ డీడ్ కింద సూట్ భూముల్లోని 1, 2 అంశాలను ఇచ్చిన తీరు ఈ విషయంలో అదనపు సందర్భం.

67. తుండూరు గ్రామంలోని 14.33 సెంట్ల స్థలాన్ని మృతురాలు తన 'స్త్రీదాన' ఆస్తి నుంచి స్వాధీనం చేసుకున్నట్లు ఎక్స్.బి.1లో పేర్కొన్నారు. అవి సూట్ భూముల్లోని 1, 2 అంశాలు. ఎక్స్.బి.1లోని ఈ పాటలకు తగిన ప్రాముఖ్యత ఇవ్వాలి. ఈ భూములను డి.2 నుంచి డి.4కు అనుకూలంగా ఎక్స్.బి.1 కింద సెటిల్ చేసిన విషయం పిడబ్ల్యు.1కు, అతని ఇద్దరు సోదరులకు తెలియనట్లు లేదు. అప్పటికి వారంతా మేజర్లు కావడంతో చదువు కొనసాగిస్తున్నారు. అప్పటికి శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి చాలా సజీవంగా ఉన్నారు.

68. డి.డబ్ల్యు.2 సాక్ష్యాధారాలు శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి స్వయంగా తన కుమార్తెలకు అనుకూలంగా ఎక్స్.బి.1 ను ఉరితీశారని తెలుస్తుంది. రాబోయే భూసంస్కరణల చట్టం ప్రభావాన్ని అధిగమించడానికి అలా చేశామని ఆమె పేర్కొన్నప్పటికీ, పిడబ్ల్యు.1 మరియు అతని సోదరుల వాదనను ధృవీకరిస్తూ ఒక ఆర్డినెన్స్ రూపంలో, ఈ లావాదేవీ చుట్టూ ఉన్న ఈ కేసులో పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది.

69. బి.1కు సంబంధించి శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి తన జీవితకాలంలో ఉరిశిక్ష అమలు చేసిన తరువాత, ఆయన తన భార్య, కుమార్తెలతో ఈ భూములను ఎలా చూసుకున్నారో, ఎలా వ్యవహరించారో తెలుసుకోవడానికి మరొక నిర్ణయాత్మక అంశం. మరణించిన మొదటి అప్పీలుదారు తన కుమార్తెలకు అనుకూలంగా ఎక్స్.బి.1ను ఉరితీసే విషయంలో ఎటువంటి వివాదం లేదు.

70. శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి గారు తన జీవితకాలంలో ఎక్స్.బి.1 ప్రభావాన్ని నివారించడానికి ఏ విధంగానూ వ్యవహరించలేదు. ల్యాండ్ సీలింగ్ ఆర్డినెన్స్ వస్తుందని హెచ్చరించినా, లొంగదీసుకున్నా, కొనసాగించకపోయినా ఈ భూములను తనవిగా చేర్చేందుకు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోలేదు. ఎక్స్.బి.34-విల్ లో సూట్ భూముల గురించి ఆయన ప్రస్తావించకపోవడం ఈ దిశలో ఖచ్చితమైన సూచిక. క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ లో డి.డబ్ల్యు.1 ఎక్స్.బి.1 పరిధిలోకి వచ్చిన భూములను ఆమెకు, ఆమె సోదరీమణులకు

ఇవ్వలేదని పేర్కొంది. అది అమలు చేసినప్పుడు తాము విద్యార్థులమేనని, అందువల్ల ఈ భూములను భౌతికంగా తమకు అనుకూలంగా మలుచుకునే ప్రశ్నే ఉత్పన్నం కాలేదని ఆమె పేర్కొన్నారు.

71. డిడబ్ల్యు.1 యొక్క ప్రకటనల ఆధారంగా, ప్రతివాదుల వాదన ఏమిటంటే, ఎక్స్.బి.1 ఎన్నడూ చర్య తీసుకోలేదని రుజువైంది. ఈ కుటుంబంలో అప్పటి పరిస్థితులను నిశితంగా, సమన్వయంతో కూడిన యూనిట్ గా పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ ఆస్తుల నిర్వహణను వారి తండ్రి చూసుకుంటాడు. అందువల్ల, ఈ స్కోర్ పై ప్రతివాదుల తరపున వాదించిన వాదన, ఎక్స్.బి.1.

72. ఈ సందర్భంలో పరిగణించవలసిన మరో సందర్భం ఏమిటంటే, పిడబ్ల్యు.1 మరియు అతని సోదరులు ఎస్టేట్ డ్యూటీ చెల్లించిన విధానం. పిటిషనర్ల కోసం సూచించినట్లుగా, క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ లో పిడబ్ల్యు.1 వారి తండ్రి మరణించిన తరువాత ఎస్టేట్ డ్యూటీ రిటర్నులు సమర్పించినట్లు పేర్కొంది. పిడబ్ల్యు.1 ప్రకారం, మరణించిన మొదటి ప్రతివాది (1 వ వాది) ఈ రిటర్న్ లో సూట్ భూములను చూపించారా లేదా అనే అజ్ఞానాన్ని వ్యక్తం చేశారు. స్పష్టంగా, పిడబ్ల్యు.1 ఎస్టేట్ డ్యూటీ రిటర్న్ లకు సంబంధించిన సమాచారాన్ని మూసివేయాలని భావించింది మరియు తద్వారా భౌతిక వాస్తవాన్ని దాచిపెట్టింది. అందులో సూట్ భూముల ప్రస్తావన ఉంటే ఎస్టేట్ డ్యూటీ రిటర్న్ ను విచారణలో సమర్పించేవారు. ఎస్టేట్ డ్యూటీ రిటర్నుల్లో సూట్ భూములను తమ తండ్రి స్వయం సముపార్జన ఆస్తిగా పేర్కొననందున, పిడబ్ల్యు.1 ఈ విషయంలో అజ్ఞానంగా నటించడానికి ప్రయత్నించినది స్పష్టమవుతోంది.

73. ల్యాండ్ సీలింగ్ యాక్ట్ కింద దాఖలు చేసిన డిక్లరేషన్లలో పిడబ్ల్యు.1, ఆయన సోదరులు సూట్ భూములను చూపించలేదని పిటిషనర్ల తరపు వాదన. ఈ విషయాన్ని ట్రయల్ జడ్జి కూడా పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు. ఆ మేరకు ఇది డిడబ్ల్యు.1 వెర్షన్. అయితే, పిడబ్ల్యు.1 తన వాంగ్మూలంలో ఆ విషయాన్ని పేర్కొనలేదు. అయితే పిటిషనర్లు సమర్పించిన ల్యాండ్ సీలింగ్ డిక్లరేషన్లలో సూట్ భూములను తమ ఆస్తులుగా చూపించలేదని ఆమె స్పష్టంగా చెప్పడంతో ప్రతివాదుల తరపున డిడబ్ల్యు.1ను క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ చేయలేదు. డిడబ్ల్యు.1 చేసిన ప్రకటనను వ్యతిరేకించలేదు లేదా సవాలు చేయలేదు, విచారణలో ప్రతివాదుల తరపున ఇది తప్పుడు ప్రకటన అని సూచిస్తుంది.

74. ఈ అప్పీలులో పిటిషనర్ల తరపున ఆర్డర్ ఎక్స్ ఎల్ ఐ రూల్ 27 సిపిసి కింద 2002 నాటి సి.ఎం.పి.నెం.2183 ప్రకారం, మరణించిన మొదటి అప్పీలుదారుడు దాఖలు చేసిన భూ గరిష్ట పరిమితి డిక్లరేషన్ మరియు 07.04.1975 నాటి భూసంస్కరణల ట్రిబ్యునల్ జారీ చేసిన ఉత్తర్వులకు సంబంధించిన రికార్డులను సమర్పించడానికి అనుమతించాలని అభ్యర్థించారు. ఈ డాక్యుమెంట్ ను పోటీలో ఉన్న ప్రతివాదుల తరపున వ్యతిరేకించలేదు. ఈ డిక్లరేషన్ లో మొగల్తూరులోని భూమితో పాటు ఇతర ప్రాంతాలతో పాటు సూట్ భూముల్లోని 3 నుంచి 5 అంశాలను మృతుడు 1వ పిటిషనర్ చూపించారు. ఈ డిక్లరేషన్ లో చనిపోయిన మొదటి పిటిషనర్ తమ యజమాని అని నమోదు చేశారు. ఈ భూములు శ్రీ స్వర్ణీయ తై శ్రీరామమూర్తి పేరు మీద నమోదయ్యాయి.

75. ఈ భూములను స్వాధీనపరచుకున్నది స్వర్ణీయ తాయీ శ్రీరామమూర్తి అనే తమ వాదనను ఈ డిక్లరేషన్ కాపీ ధ్రువీకరిస్తోందని ప్రతివాదుల తరపున వాదించారు. ల్యాండ్ సీలింగ్ డిక్లరేషన్ లో ఇలాంటి నమోదు పరిస్థితిని ఏ విధంగానూ మార్చజాలదని, సూట్ భూములతో సహా మరణించిన మొదటి పిటిషనర్ వ్యవహారాలను శ్రీ స్వర్ణీయ తాయీ శ్రీరామమూర్తి నిర్వహిస్తున్నారని సుప్రాలో నమోదైన పరిశోధనల దృష్ట్యా, ల్యాండ్ సీలింగ్ డిక్లరేషన్ యొక్క సర్టిఫైడ్ కాపీతో పాటు దానిపై ఆర్డర్ మరియు లింక్ చేయబడిన రికార్డులు ఇప్పుడు Ex.B.35గా మార్క్ చేయబడ్డాయి.

76. పిటిషనర్ల తరపున, ఈ పరిస్థితులన్నింటినీ ప్రస్తావిస్తూ, దావా భూములు మరణించిన మొదటి పిటిషనర్ కు చెందినవని చెప్పడానికి రికార్డులో ఉన్న ఆధారాలు సరిపోతాయని, మరణించిన శ్రీ దివంగత తాయీ శ్రీరామమూర్తి తన జీవితకాలంలో వారితో వ్యవహరించిన తీరుకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని వాదించారు.

77. మరణించిన మొదటి పిటిషనర్ పేరు మీద ఉన్న దావా భూములకు సంబంధించి ప్రతివాదులు ప్రత్యేకంగా బినామీ పిటిషన్ దాఖలు చేసినప్పుడు, అటువంటి పిటిషన్ యొక్క ప్రతిపాదకుడు, అంటే ఇందులోని ప్రతివాదులపై భారం ఎక్కువగా ఉంటుందని పిటిషనర్ల వాదన. ఈ వాదనకు మద్దతుగా గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు [జయదల్ పొద్దూర్ (మృతుడు) ఎల్.ఆర్.ఎస్ వర్సెస్ శ్రీమతి బీబీ హజ్రా మరియు ఇతరుల ద్వారా.²] ఇచ్చిన సుప్రసిద్ధ తీర్పుపై ఆధారపడి ఉంది. ఈ తీర్పులో, లావాదేవీ మరియు

భారం యొక్క బినామీ స్వభావాన్ని నిరూపించడానికి రుజువుల సందర్భంలో, 6 మరియు 7 పేరాగ్రాఫ్ లలో ఇది గమనించబడింది:-

"6. ఒక నిర్దిష్ట అమ్మకం బినామీ అని మరియు స్పష్టంగా కొనుగోలు చేసే వ్యక్తి నిజమైన యజమాని కాదని నిరూపించే భారం ఎల్లప్పుడూ అలా ఉందని నిరూపించే వ్యక్తిపై ఆధారపడి ఉంటుంది. బినామీల నిజాన్ని ప్రత్యక్షంగా రుజువు చేసే లేదా పరిస్థితులను నిరాటంకంగా, సహేతుకంగా రుజువు చేసే నిర్దిష్ట స్వభావానికి సంబంధించిన చట్టపరమైన సాక్ష్యాలను జోడించడం ద్వారా ఈ భారాన్ని కచ్చితంగా నిర్వర్తించాలి. బినామీ యొక్క సారాంశం సంబంధిత పార్టీ లేదా పార్టీల ఉద్దేశం; అలాంటి ఉద్దేశం సులభంగా గుచ్చుకోలేని దట్టమైన ముసుగులో కప్పబడి ఉంటుంది. కానీ ఇటువంటి ఇబ్బందులు లావాదేవీని బినామీగా పేర్కొన్న వ్యక్తికి అతనిపై ఉన్న తీవ్రమైన బాధ్యతలో ఏ భాగానికి ఉపశమనం కలిగించవు; రుజువుకు ప్రత్యామ్నాయంగా కేవలం ఊహగానాలు లేదా ఊహగానాలను అంగీకరించడాన్ని సమర్థించకూడదు. కారణం ఏమిటంటే, ఒక దస్తావేజు అనేది గణనీయమైన చర్చల తరువాత తయారు చేయబడిన మరియు అమలు చేయబడిన ఒక గంభీరమైన పత్రం, మరియు దస్తావేజులో కొనుగోలుదారుగా లేదా బదిలీదారుగా స్పష్టంగా చూపించబడిన వ్యక్తి, స్పష్టమైన పరిస్థితి వాస్తవ పరిస్థితి అని అతనికి అనుకూలంగా ప్రాథమిక అంచనాతో ప్రారంభమవుతుంది. ఒక నిర్దిష్ట అమ్మకం బినామీ కాదా అనే ప్రశ్న చాలావరకు వాస్తవం అయినప్పటికీ, ఈ ప్రశ్నను నిర్ణయించడానికి, అన్ని పరిస్థితులలో

² (1974) 1 SCC 3

సమానంగా వర్తించే ఖచ్చితమైన సూత్రాలు లేదా యాసిడ్ పరీక్షను నిర్దేశించలేము; అయినప్పటికీ సంభావ్యతలను తూకం వేయడంలో మరియు సంబంధిత అంశాలను సేకరించడంలో, న్యాయస్థానాలు

సాధారణంగా ఈ పరిస్థితుల ద్వారా మార్గనిర్దేశం చేయబడతాయి: (1) కొనుగోలు డబ్బు ఏ మూలం నుండి వచ్చింది; (2) కొనుగోలు తరువాత ఆస్తి యొక్క స్వభావం మరియు స్వాధీనం; (3) లావాదేవీకి బినామీ రంగు వేయడానికి ఉద్దేశం ఏవైనా ఉంటే; (4) హక్కుదారుకు, బినామీదారుకు మధ్య ఉన్న సంబంధ బాంధవ్యాలు, (5) అమ్మకం తర్వాత హక్కు పత్రాలను స్వాధీనం చేసుకోవడం, (6) అమ్మకం తర్వాత ఆస్తిని డీల్ చేయడంలో సంబంధిత పక్షాల ప్రవర్తన.

7. పై ఇండిసియా సమగ్రమైనది కాదు మరియు ప్రతి కేసు యొక్క వాస్తవాలను బట్టి వాటి సమర్థత మారుతుంది. ఏదేమైనా, ఒక వ్యక్తి పేరు మీద ఉన్న అమ్మకం వాస్తవానికి మరొక వ్యక్తి ప్రయోజనం కోసం ఉండే లోదో నిర్ణయించడానికి నంబర్ 1 అంటే మూలం, కొనుగోలు డబ్బు ఎక్కడి నుండి వచ్చింది అనేది చాలా ముఖ్యమైన పరీక్ష. (సందర్భోచిత సూచనకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుంది).

78. ఈ తీర్పును గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు తరువాతి తీర్పులలో అనుసరించారు [బినాపానీ పాల్ వర్సెస్ ప్రతిమా ఫామ్ & ఓర్స్.³]; [ఓం ప్రకాశ్ శర్మ అలియాస్ ఒ.పి.జోషి వర్సెస్ రాజేంద్ర ప్రసాద్ షెన్డా మరియు ఓఆర్ఎస్.⁴]; మరియు గౌరవనీయ సుప్రీం కోర్టు ఇటీవల ఇచ్చిన తీర్పు [మంగతాయ్ అమ్మాళ్ (మరణించారు) L.Rs ద్వారా మరియు ఓఆర్ఎస్ వి. రాజేశ్వరి మరియు ఓర్స్.⁵.]

³ (2007) 6 SCC 100

⁴ (2015) 15 SCC 556

⁵ AIR 2019 SC 2918

79. [రాకూర్ భీమ్ సింగ్ (మరణం) ఎల్.ఆర్.ఎస్. వర్సెస్ రాకూర్ కాస్ సింగ్ ⁶] ఇదే సందర్భంలో పేరా-14 లో ఉంది. గమనించబడింది:-

సాధారణంగా భారత్ లో రెండు రకాల బినామీ లావాదేవీలకు గుర్తింపు ఉంది. ఒక వ్యక్తి తన సొంత డబ్బుతో ఒక ఆస్తిని కొనుగోలు చేసినా, అలాంటి వ్యక్తికి ప్రయోజనం చేకూర్చే ఉద్దేశం లేకుండా మరొక వ్యక్తి పేరు మీద ఆ లావాదేవీని బినామీ అంటారు. అలాంటప్పుడు, కొనుగోలు డబ్బును విరాళంగా ఇచ్చిన వ్యక్తి ప్రయోజనం కోసం బదిలీదారుడు ఆస్తిని కలిగి ఉంటాడు మరియు అతను నిజమైన యజమాని. బినామీ లావాదేవీగా పిలిచే రెండో కేసు ఆస్తి యజమాని అయిన వ్యక్తి దాని కింద ఉన్న ఆస్తికి హక్కును బదలాయించే ఉద్దేశం లేకుండా మరొకరికి అనుకూలంగా లావాదేవీలు నిర్వహించే కేసు. ఈ సందర్భంలో, బదిలీదారు నిజమైన యజమానిగా కొనసాగుతాడు. పైన పేర్కొన్న రెండు రకాల బినామీ లావాదేవీల మధ్య వ్యత్యాసం ఏమిటంటే, మునుపటి సందర్భంలో, బదిలీదారుడు కొనుగోలు డబ్బును విరాళంగా ఇచ్చిన వ్యక్తి ప్రయోజనం కోసం ఆస్తిని కలిగి ఉన్నప్పటికీ, బదిలీదారు నుండి బదిలీదారుకు ఆపరేటివ్ బదిలీ ఉంటుంది, రెండవ సందర్భంలో, ఎటువంటి ఆపరేటివ్ బదిలీ ఉండదు మరియు రవాణా అమలుతో సంబంధం లేకుండా టైటిల్ బదిలీదారుని చేతిలో ఉంటుంది. ఏదేమైనా, ఈ రెండు సందర్భాల్లో ఒక సాధారణ లక్షణం ఏమిటంటే, నిజమైన శ్రేణిక కనిపించే టైటిల్ నుండి వేరు చేయబడింది మరియు అవి వేర్వేరు వ్యక్తులకు చెందుతాయి. ఒక లావాదేవీ బినామీ లావాదేవీ కాదా అనే ప్రశ్న ప్రధానంగా మునుపటి కేసులో కొనుగోలు డబ్బును విరాళంగా ఇచ్చిన వ్యక్తి యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు రెండవ కేసులో రవాణా చేసిన వ్యక్తి యొక్క ఉద్దేశ్యంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. మునుపటి కేసు వెనుక ఉన్న సూత్రం కూడా భారతీయ ట్రస్టుల చట్టం, 1882 లోని సెక్షన్ 82 లో చట్టబద్ధంగా గుర్తించబడింది, ఇది ఒక వ్యక్తికి మరొక వ్యక్తి చెల్లించిన లేదా అందించిన పరిగణన కోసం ఆస్తిని

బదిలీ చేసినప్పుడు, అటువంటి వ్యక్తి బదిలీ చేసిన వ్యక్తి ప్రయోజనం కోసం చెల్లించాలని లేదా అటువంటి పరిగణనను అందించాలని అనుకోవడం లేదని తెలుస్తోంది. బదిలీదారుడు తాను చెల్లించే లేదా పరిగణనలోకి తీసుకునే ప్రయోజనం కోసం ఆస్తిని కలిగి ఉండాలి."

80. [ఎల్ఆర్ వర్సెస్ సుబ్రమణ్యం ⁷ ప్రకారం వల్లియమ్మల్ (మరణం) లో ఆస్తి బదిలీ చట్టంలోని సెక్షన్ 41 యొక్క అనువర్తనం మరియు 12 మరియు 13 పేరాగ్రాఫ్లలో బినామీ లావాదేవీ రుజువుకు సంబంధించి ఇది గమనించబడింది:-

12. ఆస్తిని కొనుగోలు చేసిన వ్యక్తి దానికి యజమాని అని చట్టంలో ఒక అంచనా ఉంది. ఏదో ఒక కారణం చేత ఆ డాక్యుమెంట్ మరో వ్యక్తి పేరు మీద బినామీగా తీసుకున్నారని, డాక్యుమెంట్ లో పేరున్న వ్యక్తి నిజమైన యజమాని కాదని, కేవలం బినామీ మాత్రమేనని విజయవంతంగా వాదించడం ద్వారా ఈ ఊహను తొలగించవచ్చు. రికార్డు చేసిన యజమాని బినామీ అని వాదించే వ్యక్తిపై భారీ భారం పడుతుంది.

13. ఒక నిర్దిష్ట అమ్మకం బినామీ అని నిరూపించే బాధ్యత ఆ లావాదేవీని బినామీగా ఆరోపించిన వ్యక్తిపై ఉందని ఈ కోర్టు అనేక తీర్పులలో పేర్కొంది. బినామీ లావాదేవీ యొక్క సారాంశం సంబంధిత పార్టీ లేదా పార్టీల ఉద్దేశం మరియు తరచుగా, అటువంటి ఉద్దేశం సులభంగా గుచ్చుకోలేని దట్టమైన ముసుగులో కప్పబడి ఉంటుంది. కానీ ఇటువంటి ఇబ్బందులు లావాదేవీని తనపై ఉన్న తీవ్రమైన బాధ్యతలో ఏ భాగానికైనా బినామీగా పేర్కొన్న వ్యక్తికి ఉపశమనం కలిగించవు లేదా రుజువుకు ప్రత్యామ్నాయంగా కేవలం ఊహగానాలు లేదా ఊహగానాలను అంగీకరించడాన్ని సమర్థించవు."

⁷ (2004) 7 SCC 233

81. ఈ తీర్పులో కూడా జయదయాళ్ పొద్దూర్ కేసు ప్రస్తావనకు వచ్చి ఆమోదం పొందింది.

82. సీతారాం అగర్వాల్ మరియు ఎ.ఎస్.ఆర్., వర్సెస్ సుబరత్ చంద్ర రామకృష్ణ ధార మరియు ఓ.ఆర్.ఎస్.⁸ కూడా ఈ విషయంలో పిటిషనర్ల కోసం ఆధారపడతారు. వాస్తవాల నేపథ్యంలో ఈ తీర్పులోని 22వ పేరాలో ఇలా ఉంది:-

22. ఈ కేసులో ఇంతకు ముందు గమనించినట్లుగా, ఈ ఆస్తి యొక్క ఆదాయాన్ని దానధర్మాలకు లేదా అమర్ చంద్ర ధారా యొక్క వ్యక్తిగత ప్రయోజనం కోసం ఉపయోగించడానికి గణనీయంగా ఉద్దేశించబడిందా అని చూపించడానికి ఎటువంటి ఆధారాలు లభించలేదు. అమ్మకం పత్రంలో పొరపాటున శ్రీశ్రీ దుర్గామాత రాకూరానీ పేరు రాయడమే పిటిషనర్ల సానుకూల కేసు. దాన్ని నిరూపించుకోవాల్సిన బాధ్యత వారిపై ఉంది. దేవత ఉనికిలో ఉందని మొదటి అప్పీలు కోర్టు ద్వారా వాస్తవం కనుగొనబడింది. దేవత ఉనికిలో లేదనే పిటిషనర్ల వాదనను స్పష్టంగా తిరస్కరించారు. పిటిషనర్లు చెప్పిన అమర్ చంద్ర ధారాను పరిశీలించలేదు. ఈ లావాదేవీ బినామీ అని పిటిషనర్లు వాదన లేవనెత్తితే, దాన్ని రుజువు చేయాల్సిన బాధ్యత తమపై ఉందన్నారు.

83. పైన పేర్కొన్న జయదయాళ్ పొద్దూర్ కేసులో డాక్యుమెంట్ యొక్క గంభీర స్వభావాన్ని ప్రకటిస్తూ ఒక ఊహాగానాన్ని లేవనెత్తాలని పిలుపునిచ్చారు .బదిలీ చేసిన వ్యక్తికి నిజమైన యజమానిగా అనుకూలంగా ఉంటుంది. వల్లియమ్మాళ్ కేసులో ఎవరి పేరు మీద ఆస్తి కొన్నారో ఆ వ్యక్తి యజమాని అని చట్టంలో స్పష్టమైన ప్రకటన ఉందని, ఈ ఊహను అవసరమైన అభ్యర్థనల

⁸ (2008) 7 SCC 716

ద్వారా తొలగించి బినామీల ప్రశ్నను లేవనెత్తాలని చట్టంలో స్పష్టంగా ఉంది. ఈ సందర్భంలో Ex.A.2, Ex.A.3, Ex.A.6, & Ex.A.10 నుంచి Ex.A.14 వరకు పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు, ఇదివరకే చెప్పినట్లుగా, అవి యజమానిగా మరియు

కొనుగోలుదారుగా 1వ అప్పీలుదారుని పేరు మీద నిలబడతాయి. శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి తన జీవితకాలంలో సూట్ భూములను తన కబ్జాలో భాగంగా పరిగణించడానికి ఏనాడూ ఆలోచించలేదని, ప్రయత్నాలు చేయలేదని స్పష్టమౌతోంది. పునరావృతమయ్యే ప్రమాదం ఉంది, ఉదా.బి.34, ఉదా.బి.1, ప్రతిస్పందకుల 1 నుండి 3 వరకు ఎస్టేట్ డ్యూటీ రిటర్నులు మరియు వారి భూసంస్కరణల ప్రకటనల గురించి ఇప్పుడు ప్రస్తావించబడింది. ఈ సూట్ భూములను ఎల్లప్పుడూ శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి మరణించిన మొదటి పిటిషనర్ యొక్క ప్రత్యేక ఆస్తిగా పరిగణించేవారని అవి ఖచ్చితమైన మరియు నిర్దిష్ట సూచికలను ఏర్పరుస్తాయి.

84. ఎ.63 అమ్మకపు ఒప్పందం శ్రీ స్వర్ణీయ తై శ్రీరామమూర్తికి అనుకూలంగా ఉంది, దాని ప్రకారం, అతను ఐటమ్ నెం.5లో కొంత భాగాన్ని అంటే 0.25 సెంట్ల సూట్ భూములను కొనుగోలు చేయడానికి అమ్మకాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకున్నాడు. ఇది ఎక్స్.ఎ.13-సేల్ డీడ్ కు సంబంధించినది. ట్రయల్ జడ్జి ఎక్స్.ఎ.63కు ప్రాధాన్యతనిస్తూ, ప్రతివాదులకు అనుకూలంగా సమస్యను పరిష్కరించారని పేర్కొన్నారు. అయితే, పిటిషనర్ల తరపున వాదించినట్లుగా, Ex.A.63ను విడిగా పరిగణించలేము, ఉదాహరణకు Ex.A.1-సేల్ డీడ్ మరియు దాని ప్రవచనాల నుండి. వాస్తవానికి, ఈ పరిస్థితి, సేల్ డీడ్ కలిగి ఉండటానికి ఎంచుకున్న శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామ మూర్తి, మొదటి అప్పీలుదారుగా, కొనుగోలుదారుగా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యాన్ని ప్రతిబింబించే ఖచ్చితమైన సూచిక. అందువల్ల, ట్రయల్ కోర్టు యొక్క పరిశీలన మరియు కనుగొనడం ఉదా.A.63 ఆధారంగా, విభిన్నంగా ఉండాలి. ఈ అమ్మకపు సందర్భాల స్వభావంపై ఎటువంటి ప్రభావం చూపని సన్నని పరిస్థితి ఇది.

85. ఇటువంటి పరిస్థితులలో, అతని వైఖరి లేదా ప్రవర్తన మాత్రమే ఈ విషయంలో పెద్ద మరియు గణనీయమైన ప్రభావాన్ని చూపుతున్నప్పుడు, మొదటి అప్పీలుదారుడు వాటిని పొందడానికి నిధుల వనరులను కనుగొనడంలో పిటిషనర్లు విఫలమయ్యారని మరియు శ్రీ దివంగత తాయ్ శ్రీరామమూర్తి ఒక్కరే తన భార్య బినామీ పేరుతో వాటిని కొనుగోలు చేసినట్లు రికార్డులో ఉన్న ఆధారాలు తెలియజేస్తున్నాయని ప్రతివాదుల తరపున వాదనలు ముందుకు వచ్చాయి. నిలబడలేక పోతున్నారు.

86. ఈ విషయంలో డిడబ్ల్యు.1, డిడబ్ల్యు.2లను పరిగణనలోకి తీసుకుని ప్రతివాదులు చేసిన ప్రయత్నాలు ఎలాంటి ప్రభావాన్ని చూపలేవు. మరణించిన మొదటి అప్పీలుదారునికి ఆపాదించబడిన ఆస్తి మరియు దాని పరిధికి సంబంధించి రాతపూర్వక ప్రకటనలో లేదా ఎక్స్.ఎ.33 కింద రిఫై నోటీసులో లేదా డిడబ్ల్యు.1 మరియు డిడబ్ల్యు.2 ద్వారా ప్రతిపాదించిన విధంగా విచారణలో వ్యత్యాసం ఉందనే వాదనకు ఎటువంటి సంబంధం లేదు.

87. సూట్ భూములకు సంబంధించి ప్రతివాదుల ప్రవర్తనపై కూడా దృష్టి సారించాల్సిన అవసరం ఉంది. ముఖ్యంగా శ్రీ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి మరణానంతరం వాటిని తమ దివంగత తండ్రి ఆస్తిగా, ఉమ్మడి కుటుంబ ఆస్తిలో భాగంగా చెప్పుకోవడానికి ఇష్టపడలేదు. ఈ దావా భూమిని ఉమ్మడి కుటుంబ ఆస్తిగా పరిగణించే ప్రశ్న విచారణలో ప్రతివాదుల విషయం కాదు, వారి అభ్యర్థనల నుండి లేదా పిడబ్ల్యు.1 యొక్క వాంగ్మూలం నుండి చూడవచ్చు. వాస్తవానికి, ఈ సూట్ భూములు తన తండ్రి స్వయంగా సంపాదించిన ఆస్తులు అని పిడబ్ల్యు.1 నిర్మోహమాటంగా పేర్కొంది. అయితే ఈ ఆస్తులు కుటుంబ ఉమ్మడి కుటుంబ ఆస్తులేనని ట్రయల్ జడ్జి తీర్పులో పేర్కొన్నారు. అందువల్ల, ఈ అన్వేషణ రికార్డులో ఉన్న విషయాలకు విరుద్ధంగా ఉంది.

88. బి.1 ప్రకారం సూట్ భూములు తమ సోదరీమణుల పేరిట మార్చబడలేదని ప్రతివాదులు వాదించలేరు. ముఖ్యంగా తమ తండ్రి తమతో వ్యవహరించిన తీరును, చెప్పిన కారణాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని, దానికి సంబంధించి వారి ప్రవర్తనను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకుని ఈ వాదనను లేవనెత్తడానికి వీల్లేదు.

90. ఈ విధంగా వారు తమ నడవడికను బట్టి నిష్క్రమిస్తారు. 06.06.1983 నాటి ఎక్స్.ఎ.32/ఎక్స్.బి.32 కింద లీగల్ నోటీసు జారీ చేసే వరకు, వారు ఈ ప్రశ్నలను లేవనెత్తలేదు, వారి తండ్రి మరణించిన తరువాత దాదాపు పదేళ్ల పాటు. తమ తండ్రి జీవితకాలంలో లేదా ఆయన మరణించిన వెంటనే లేదా కుటుంబంలో ఎక్స్.బి.34-విల్ తెలిసినప్పుడు, బెక్వెస్ట్ కొన్ని ఆస్తులకు పరిమితం అయినప్పుడు లేదా ఎస్టేట్ డ్యూటీ రిటర్ను లేదా ల్యాండ్ సీలింగ్ డిక్లరేషన్లు ఇచ్చినప్పుడు వారు ఈ లావాదేవీలను ప్రశ్నించారని చెప్పడానికి ఎటువంటి ఆధారాలు లేవు. మొదటి పిటిషనర్ లిఖితపూర్వక వాంగ్మూలం ఈ ప్రశ్నలను లేవనెత్తినప్పుడు లేదా ప్రధాన సాక్షులను దాఖలు చేయడం

ద్వారా వారు విచారణలో ఈ పరిస్థితులన్నింటినీ వివరించలేదు. తనకు, తన భార్యకు చెందిన ఆస్తులను తమ పిల్లలకు సమానంగా పంచాలని శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి భావించారని రికార్డుల్లో ఉన్న ఆధారాలను బట్టి స్పష్టమవుతోంది. దీంతో ఆయన సూట్ భూముల విషయంలో మౌనంగా ఉండిపోయారు.

91. దావా భూముల స్వాధీనానికి సంబంధించి ప్రతివాదుల తరపున అనేక వాదనలు ముందుకు వచ్చాయి మరియు దావా భూములపై మొదటి అప్పీలుదారు మరియు ఆమె కుమార్తెలు తమ హక్కు మరియు వడ్డీని నిర్ధారించడంలో విఫలమయ్యారని సూచించే సంఘటనగా ఉన్నాయి.

92. తాయ్ శ్రీరామమూర్తి మరణానంతరం ఈ ఆస్తులు ఎలా వచ్చాయో ఈ వాదనను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. ఈ సూట్ భూములను తుందుర్తుకు చెందిన శ్రీ బుచ్చి రాజారావు అనే వ్యక్తికి లీజుకు ఇచ్చారని, ఆయన ద్వారా మృతుడు మొదటి ప్రతివాది (మొదటి పిటిషనర్) వాటిని నిర్వహిస్తున్నాడని ప్రతివాదులు పేర్కొన్నారు. ఏదేమైనా, క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ లో వెల్లడైన పిడబ్ల్యు.1 యొక్క వెర్షన్ ఈ సందర్భంలో స్పష్టంగా ఉంది, ఈ వ్యక్తి శ్రీ బుచ్చి రాజారావు ఏ సమయంలోనూ కౌలుదారుగా తనకు లేదా తన నోదరులకు చెందిన భూములను సాగు చేయలేదు. తమ సాక్షిగా ఆయనను విచారించే ప్రసక్తే లేదని ఆయన పేర్కొన్నారు. అయితే, తుందుర్తుకు చెందిన శ్రీ బుచ్చి రాజారావు ఈ భూములను కౌలుకు తీసుకున్నారని, వారి ద్వారా ఈ భూములను సాగు చేయించుకున్నారని ఆ కథనంలో ఉంది. ఆ మేరకు ఫ్లెయింట్ లోని లోపాలను క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ లో పిడబ్ల్యు.1 అంగీకరించింది.

93. ఈ ఉదంతాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే 1 నుంచి 3 మంది ప్రతివాదులు ఫ్లెయింట్ లో పేర్కొన్నట్లుగా 1980 సంవత్సరం వరకు ఉన్న భూములను స్వాధీనం చేసుకోవడం అనుమానాస్పదంగా మారుతుంది. పిడబ్ల్యు.1 యొక్క అటువంటి ప్రవేశం సమక్షంలో మరణించిన 1 వ ప్రతిస్పందకుడు (1 వ వాది) చెల్లించినట్లుగా ఎక్స్.ఎ.62-ఎల్ఆర్ రసీదు ఆధారంగా ప్రతివాదులు వాదించడానికి చేసిన ప్రయత్నం నిలబడదు.

94. ఈ భూములను వారి కౌలుదారు శ్రీ బుచ్చి రాజారావు ఆధీనంలో ఉన్నప్పుడు డి.డబ్ల్యు.3 మరియు మరణించిన మొదటి పిటిషనర్ మరియు ఆమె కుమార్తెలు కట్టా

చేశారనే ఆరోపణకు కూడా ఎటువంటి ఆధారాలు లేవు. పైన పేర్కొన్న PW.1 యొక్క స్టేట్ మెంట్ సమక్షంలో, ప్లెయింట్ లోని ఈ ఆరోపణ కూడా ఉండాలి డిస్కాంట్..

95. ప్రతివాదుల తరపున శారదా బాయి వర్సెస్ జమునా బాయి 9; మహమ్మద్. యూసుఫ్ అలీ వర్సెస్ గౌసీయా బేగం అలియాస్ అన్వర్ పాషా 10; నంద కిశోర్ మెహ్రా వర్సెస్ సుశీలా మెహ్రా 11; మరియు జి.మహాలింగప్ప వర్సెస్ జి.ఎం.సవిత 12, భర్త తన భార్య పేరు మీద కొనుగోలు చేసిన ఆస్తి బినామీ లావాదేవీ కిందకు రాదని వాదించారు.

96. సూట్ భూములను తమ తండ్రికి ఆపాదించిన బినామీల అమ్మకంపై ప్రతివాదులు విచారణకు వెళ్లారు. ఈ విషయంలో ట్రయల్ కోర్టు నివేదికను కూడా వారు ఆహ్వానించారు మరియు ట్రయల్ కోర్టు కూడా అటువంటి వాదనను అంగీకరించింది. ప్రతివాదుల ఇటువంటి వైఖరి సమక్షంలో, వారు ఇప్పుడు తమ బినామీ అభ్యర్థనకు వ్యతిరేకంగా ఈ అప్పీల్ లో వాదించలేరు.

97. డిడబ్ల్యు.1 సోదరీమణులు సాక్షుల పెట్టెలోకి ప్రవేశించలేదని, వారి వాదనకు వ్యతిరేకంగా ప్రతికూల అంచనా వేయాల్సిన అవసరం ఉందని ప్రతివాదులు వాదించారు. మరోవైపు, సూట్ భూములకు సంబంధించిన కొనుగోలు లావాదేవీలు జరిగినప్పుడు పిడబ్ల్యు.1 పదేళ్ల బాలుడిగా ఉన్నాడని, అందువల్ల అతనికి దాని గురించి ఎటువంటి పరిజ్ఞానం ఉంటుందని ఆశించలేమని పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది వాదించారు. చనిపోయిన మొదటి

9 2001 (4) ALD 641,

10 1993 (3) ALT 51

11 AIR 1995 SC 2145

12 (2005) 6 SCC 441

ప్రతివాది ఈ లావాదేవీలు తెలుసుకుని, దావాలో సాక్షిగా ఆయనను విచారించడంలో విఫలం కావడం వల్ల ప్రతివాదులపై ప్రతికూల అభిప్రాయం వ్యక్తం చేయడం సహా తీవ్రమైన పరిణామాలు ఎదురవుతాయని పిటిషనర్ల తరపు న్యాయవాది వాదించారు.

98. అందువల్ల పిడబ్ల్యు.1 ద్వారా రుజువు చేయబడినవన్నీ వినికీడి మాత్రమేనని, వాటిని ప్రామాణిక సాక్ష్యాలుగా పరిగణించలేమని పిటిషనర్ల తరపున పేర్కొనబడింది. DW.1 యొక్క సోదరీమణుల నుండి సాక్ష్యాలు లేకపోవడం వల్ల అది DW.1 మరియు ఆమె భర్త, అనగా DW.3 ఈ వ్యవహారంలో మృతురాలు 1వ అప్పీలుదారుని ప్రభావితం చేసిందని ఏ విధంగానూ నిర్ధారించలేము. డిడబ్ల్యు.1 యొక్క వాంగ్మూలాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు, ఆమె నొక్కీ చెప్పారు ఆమె తన తరపున మాత్రమే కాకుండా తన సోదరీమణుల తరపున కూడా సాక్ష్యం చెబుతోందని ఒకటి కంటే ఎక్కువ సార్లు చెప్పింది. వారి తరపున సాధ్యమైన ఉత్తమ సాక్ష్యం డిడబ్ల్యు.2 నుండి, అంటే వారి తల్లి నుండి బయటకు వచ్చింది. ఈ దృష్ట్యా, ప్రతివాదులు ప్రతిపాదించిన వాదనకు ఎటువంటి ఆధారం లేదు.

99. అదే సమయంలో మొదటి ప్రతిస్పందకుడిని వారి తరపున విచారణలో విచారించి ఉంటే, ప్రతివాదులకు మరింత సముచితంగా ఉండేది. ముఖ్యంగా వారి స్వాధీన, ఆనందాల అభ్యర్థనను, వారి తండ్రి జీవితకాలంలో సూట్ భూములను స్వాధీనం చేసుకునే స్వభావాన్ని సమర్థించే సందర్భంలో, అతని సాక్ష్యం కొన్ని వెలుగులు నింపేది మరియు అప్పటి కుటుంబంలో ఉన్న వ్యవహారాలకు సంబంధించి కూడా. అందువల్ల, ఈ కేసులో అతని సాక్ష్యం లేకపోవడం ప్రతివాదుల వాదనపై కొంత ప్రభావాన్ని చూపుతుంది.

100. దావా భూముల అమ్మకపు పత్రాలతో సంబంధం లేని ఏ ఒక్కరినీ విచారణలో పరిశీలించలేదనే పిటిషనర్ల తరపు వాదన, అంటే అటెస్టర్లు లేదా రచయిత. ఈ నేపథ్యంలో పిడబ్ల్యు.1 యొక్క క్రాస్ ఎగ్జామినేషన్ లో వెల్లడైన ప్రకటనలపై ఈ కోర్టు దృష్టిని ఆహ్వానిస్తున్నారు. ఈ అమ్మకాలన్నీ శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి క్రియాశీలకంగా

పాల్గొన్నట్లు డిడబ్ల్యు.2 సాక్ష్యం ఆధారంగా సుప్రా నమోదు చేసిన పరిశోధనల దృష్ట్యా, ఈ వాదనకు ఎటువంటి ప్రాముఖ్యత లేదు.

101. కాబట్టి, పార్టీల తరపున చేసిన మొత్తం సాక్ష్యాధారాలను, సమర్పణలను క్షుణ్ణంగా పరిశీలించిన తరువాత, సూట్ భూములను మొదటి పిటిషనర్ కొనుగోలు చేశారని, అవి శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి నిధులతో 'బినామీ'లో జరిగినవి కావని నిర్ధారణకు రావాలి. అందువల్ల, ఈ పాయింట్ పిటిషనర్లకు అనుకూలంగా మరియు ప్రతివాదులకు వ్యతిరేకంగా సమాధానం ఇవ్వబడుతుంది.

పాయింట్ నెం.2:

102. సూట్ భూముల్లోని 1, 2 అంశాలను డిడబ్ల్యు.1కు, ఆమె ఇద్దరు సోదరీమణులకు వారి తల్లి కట్టబెట్టిన చెల్లుబాటు అయ్యే సెటిల్ మెంట్ డీడ్ అని పాయింట్ నెం.1కు సమాధానం చెప్పేటప్పుడు కారణాలు కేటాయించారు.

103. ఎక్స్.బి.2-సెటిల్మెంట్ డీడ్కు సంబంధించి, ప్రతివాదుల తరపున తీవ్రమైన వాదనలు వినిపించినప్పటికీ, డిడబ్ల్యు.1 మరియు ఆమె సోదరీమణులకు ఎటువంటి హక్కు, బిరుదు లేదా ఆసక్తిని ఇవ్వలేదు. కారణం, ఈ వస్తువులను మరణించిన మొదటి పిటిషనర్ యొక్క ఆస్తులుగా భావించినప్పుడు, వాటిని తన కుమార్తెలకు ఇవ్వడానికి ఆమెకు అన్ని హక్కులు ఉన్నాయి.

104. దీనిని డిడబ్ల్యు.1, డిడబ్ల్యు.3లు కలిసి 13.06.1975న 13.06.1975న 11.85 సెంట్లు చెల్లించి అమలు చేయించారని, దానిపై ఏనాడూ చర్యలు తీసుకోలేదన్న ప్రతివాదుల వాదనను కూడా అంగీకరించలేం. Ex.B.2కు అనుబంధంగా DW.3 యొక్క స్థానం ఎటువంటి తేడాను కలిగించలేదు. మరణించిన మొదటి అప్పీలుదారునిచే ఉరితీయబడినప్పుడు ఎక్స్.బి.2ను తాను ధృవీకరించానని అతను సాక్ష్యమిచ్చాడు. 1962 సంవత్సరంలో లేదా సుమారుగా తన వివాహానికి ముందు కుటుంబంలోని వ్యవహారాల గురించి తనకు తెలియదనే కారణంతో డిడబ్ల్యు.3 యొక్క సాక్ష్యాలపై విచారణ న్యాయమూర్తి ఆధారపడలేదు.

105. కాబట్టి పైన చెప్పిన కారణాల వల్ల, చనిపోయిన మొదటి అప్పీలుదారు తన కుమార్తెలకు అనుకూలంగా ఉరితీసిన ఎక్స్.బి.1 మరియు ఎక్స్.బి.2 లు దావా భూములపై హక్కు, హక్కు మరియు వడ్డీని విధించాయి మరియు వాటిపై చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి. అందువల్ల, ఈ పాయింట్ పిటిషనర్లకు అనుకూలంగా మరియు ప్రతివాదులకు వ్యతిరేకంగా సమాధానం ఇవ్వబడుతుంది.

పాయింట్ నెం.3:

106. పిటిషనర్ల తరపున వినిపించిన వాదనల్లో ఒకటి విభజనకు వేసిన దావా సరికాదని, ఆస్తుల స్వభావంపై డిక్లరేషన్ కోరి ఉండాలిందని పేర్కొంది. మాజీ బి.1, ఎక్స్.బి.2ల సమక్షంలో, వారి తండ్రి శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి తన జీవితకాలంలో సూట్ భూముల పట్ల వ్యవహరించిన తీరును బట్టి, ప్రతివాదులు 1 నుండి 3 వరకు డిక్లరేషన్ ఉపశమనం కోసం, విభజన కోసం దావా వేసి ఉంటే మరింత సముచితంగా ఉండేది. అయితే 1, 2 పాయింట్లలో నమోదైన అంశాల దృష్ట్యా 1 నుంచి 3 మంది ప్రతివాదులు సూట్ భూములకు సంబంధించి విభజన ఉపశమనం పొందలేరు. అందువల్ల వారు వేసిన సూట్ సరైనది కాదు. దావాలో కోరిన ఉపశమనానికి వారు అర్హులు కారు. అందువల్ల ఈ పాయింట్ పిటిషనర్లకు అనుకూలంగా మరియు ప్రతివాదులకు వ్యతిరేకంగా సమాధానం ఇవ్వబడుతుంది. పాయింట్ నెం.4:

107. చర్చ నేపథ్యంలో ప్రతివాదులకు ఉపశమనం కల్పిస్తూ విచారణ న్యాయమూర్తి నమోదు చేసిన అంశాలను, పైన పేర్కొన్న కారణాలను పక్కన పెట్టాలి.

108. 1 నుంచి 3 పాయింట్లలో వెల్లడైన అంశాల దృష్ట్యా, దావాలో కోరిన ఉపశమనాలకు ప్రతివాదులు అర్హులు కాదని పేర్కొంటూ తీర్పులో జోక్యం చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. అందువల్ల, ఈ పాయింట్ పిటిషనర్లకు అనుకూలంగా మరియు ప్రతివాదులకు వ్యతిరేకంగా సమాధానం ఇవ్వబడుతుంది.

పాయింట్ నెం.5:

2019:APHC:23367

109. పాయింట్లు 1 నుంచి 4 వరకు ఉన్న అంశాల దృష్ట్యా, ఈ అప్సీలుకు అనుమతించాలి, దావాలో అనుభవజ్ఞులైన ట్రయల్ జడ్జి యొక్క డిక్రీ మరియు తీర్పును పక్కన పెట్టాలి.

110. ఫలితంగా, ఈ అప్సీలు అనుమతించబడుతుంది. పర్యవసానంగా పశ్చిమగోదావరి జిల్లా నర్సాపురంలోని సీనియర్ సివిల్ జడ్జి సబార్డినేట్ జడ్జి పైలుపై 01.08.1994 నాటి జీవో నెం.36లోని డిక్రీ, తీర్పును రద్దు చేశారు. తత్ఫలితంగా, పై కోర్టు పైలుపై 1984 నాటి ఓ.ఎస్.నెం.36ను కొట్టివేసింది. ఈ సందర్భంలో, పార్టీల మధ్య సన్నిహిత సంబంధాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, వారు తమ ఖర్చులను స్వయంగా భరించాలి.

111. దీనికి కొనసాగింపుగా పెండింగ్లో ఉన్న ఇతర పిటిషన్లు ఏవైనా ఉంటే వాటిని మూసివేయాలి.

ఎం. వెంకట రమణ, జె

24 అక్టోబర్, 2019

Rns/Js

2019:APHC:23367

మార్కెట్ చేయబడ్డ డాక్యుమెంట్ ల జాబితా

Ex.B.34 : శ్రీ స్వర్ణీయ తాయ్ శ్రీరామమూర్తి }

Dt.05-11-1971 రచించిన వీలునామ }ASMPనిఅనుమతించడానికి

}నమోదు చేయబడ్డ కారణాలకు

}అనుగుణంగా మార్కెట్

} చేయబడింది.

}ఈ తీర్పులో నెం.1136/2005

Ex.B.35 : సర్టిఫైడ్ కాపీలు } విధంగా మార్కెట్ చేయబడింది

ల్యాండ్ సీలింగ్ ఆర్డర్ మరియు } నమోదు చేయబడిన కారణాలు

సీలింగ్ డిక్లరేషన్ కాపీ } అనుమతించడం

ఫైల్ చేసింది తాయ్ హేమలతమ్మ } సీఎంపీ.. నెం.2183/2002

LCC 297/NSP, Dt.30-04-1976 } ఈ తీర్పులో

నర్సాపూర్ రెవెన్యూ డివిజనల్ అధికారి జారీ చేశారు.

ఎం. వెంకట రమణ, జె

24 అక్టోబర్, 2019

Rns/Js

2019:APHC:23367

గౌరవనీయులైన శ్రీ జస్టిస్ ఎం. వెంకట రమణ

A.S.No.1858 of 1994

Js